Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 5 (1256). 24:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN 5 FEBRUARI 1911.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

PÅ LUNKANS SJUTTIOÅRSDAG

Wettergren & Kerber

Direktör Dan. Broström

Hela födelsedagen var Lunkans trefna hem vid Odengatan målet för uppvaktande beundrare och vänner, som med sång, tal och blommor hyllade sångarveteranen, hvars toner en gång voro lika betagande antingen de bidrogo till den svenska studentsångens segrar i Paris' Trocadéropalats eller klingade ut från vår operascen.

Foto för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

Årets tolf kapitel

Svenska kvinnan i brons

S:TA BIRGITTA.

DET HAR SÄKERT händt många af oss, när vi läst om invigningen af någon ny staty eller byst öfver en märkesman eller en mindre märklig man, att vi tänkt: de manliga statyerna kunna vi snart icke räkna, vi ha hela Odhner i brons från Birger Jarl till Karl XV, hvilket vare dessa herrar väl unnadt, men när skola vi komma till kvinnorna? Det enda kvinnliga väsen, som fått sitta i brons på ett torg, är väl historiens gudinna, men en så abstrakt person kan icke representera den kvinnliga gärningen.

De inkomna täflingsskrifterna förorda alla lifligt resandet af en kvinnlig staty, endast om namnet på den kvinna, som skulle hedras därmed, äro meningarna delade.

Idun meddelar i dag porträtt af några af de föreslagna, bland dem saknas Blenda, Margareta Fridkulla och Emerentia Krakou, då vi icke trots efterforskningar och samråd med specialister lyckats finna någon bildlig framställning af dessa kvinnor.

I motsats till Margareta Fridkulla vann *Blenda*, den modiga Värendsflickan, sin odödlighet då hon genom list och mod skyddade sin hembygd för inträngande danska fiender. Drottning *Margareta*, unionstankens stolta bärarinna, som bar de tre rikenas kronor, har också blifvit föreslagen. I Danmark har emellertid länge arbetats för förverkligandet af planen att resa henne en staty, och äfven svenska och norska kvinnor ha bidragit till den fond, som finns samlad för ändamålet.

Om *Margareta Leijonhufvud*, Gustaf Vasas andra gemål och mor till två vasakonungar, citerar författarinnan af nedanstående artikel det vackra eftermäle, som hon ansett motivera tanken på hennes förevigande i brons.

Om *Emerentia Krakou* berättar historien, att hon som maka åt befälhafvaren på Gullbergs fästning manhaftigt försvarade slottet mot danskarna under anfallet år 1612.

Kristina Gyllenstjerna är en af de vackraste kvinnogestalterna i vår historia. Hennes gärning var det modiga försvaret af Stockholms slott, då Sten Sture var död och Kristian Tyrann låg utanför murarna.

Birgitta, den dominerande medeltida kvinnogestalten i vår historia, som mer än andra vunnit världsrykte och hvars mäktiga person och gärning inspirerat så många diktare, hör äfven till de föreslagna.

Med *Anna Maria Lenngren*, vår ryktbaraste skaldinna, komma vi till de kvinnor, hvilkas gärning ännu lefver ibland oss.

Bland dessa torde väl *Fredrika Bremer* vara den, som står oss närmast, i hennes tecken går ju fram hela den svenska kvinnorörelse, som hon skapade.

Jenny Lind var, som förslagsställaren anmärker, den första svenska konstnärinna, som gjort sitt segertåg genom världen. Det är nu länge sedan hennes toner förklingade, men i motsats till de flesta konstens barn är hon icke glömd.

Oss närmast i tiden af alla de föreslagna kvinnorna är *Emelie Flygare-Carlén*. Och om stor popularitet och många läsares tacksamhet vore att räkna med, så förtjänade hon helt visst att resas i brons.

Vi ha nu genomgått de olika förslagen, som framställts i våra täflingsskrifter, och våra läsare få själfva döma. Det skulle glädja oss om de, som ha någon mening i saken och möjligen andra förslag att framlägga, skulle vilja delge oss sina åsikter. Kunde man konstatera, hvilket namn som har de allmänna sympatierna, blefve detta en ledning för våra utmärkta kvinnliga konstnärer. Det är naturligtvis från dem det förslag måste komma, kring hvilket de intresserade kvinnorna skola samla sig, och Idun skall med nöje ge offentlighet åt den eller de skisser, som tanken på "den svenska kvinnan i brons" möjligen kan komma att inspirera.

DROTTNING MARGARETA.

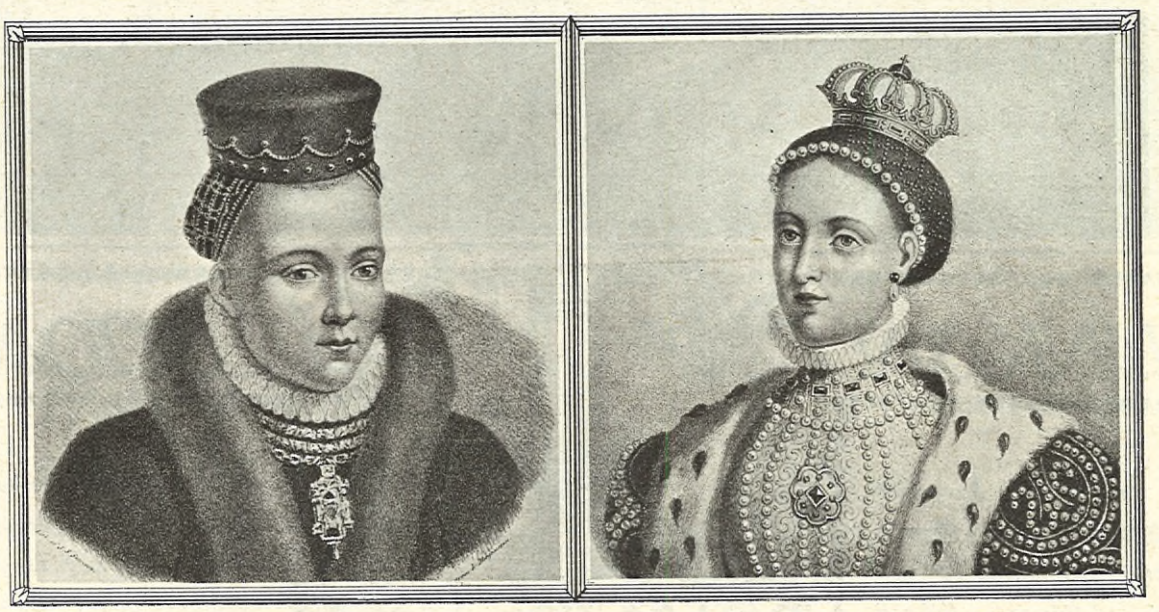

KRISTINA GYLLENSTJERNA. MARGARETA LEIJONHUFVUD.

*

Ärade husmödrar!

De som köpa utaf
Rosenfors hafregryn och Hafre-Sundhetsmjöl
få alltid full valuta för sina penningar. Tillverkas under läkarekontroll och erhålles uti alla välsorterade speceriaffärer.
Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.
Vördsammast **Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.**

HR
Inreg. Varumärke.

ETT KAPITEL om lämpligheten af ett svenskt kvinnligt äreminne, som motsvarighet till de

DAGMAR WALDNER.

många, som rests öfver manliga förtjänster. Prisbelönad uppsats af Dagmar Waldner.

"LÄMPLIGHETEN!" Skulle man verkligen behöfva resonera om lämpligheten? Naturens lag pekar på arbetsfördelning och komplettering. Könen komplettera hvarandra. Hvad vore det sålunda för mening uti, att låta människorna vandra fram på lifvets väg, uppdelade i grupper efter kön? Den ena gruppen med bara skyldigheter och inga rättigheter. Naturen är logisk. Men mannen förmenar kvinnan i regeln denna egenskap. Hvad skall man då kalla den särskildt hos männen utvecklade ensidigheten, när det gäller kvinnans rätt eller hennes förmågas och förtjänsters utnyttjande och betydelse inom det offentligas områden? Eller hvar finnes logiken uti, att à tout prix exempelvis "knuffa fram" och gynna medelmåttig manlig begåfning på bekostnad af kvinnlig intelligens?

FREDRIKA BREMER.

Det kan vid första påseendet låta elakt att fråga så, efter all den hyllning som kvinnan som sådan i själfva verket emottagit, i tal som sång, på vers och prosa. Det är ej heller i sådant syfte jag frågar, ty jag anser att värdesättandet af en människa bör ske endast efter den grad af nyttighet hon ådalägger som del i det stora hela. Jag har vid detta värdesättande ej heller funnit anledning, att på grund af fel och förtjänster indela könen i grupper af högre och lägre art. Att inga äreminnen i brons öfver förtjänta "svenska kvinnor" finnas, kan ju möjligen, med tanke på det burskap "Hvad kvinnan vill" etc. vunnit, tydas sålunda, att kvinnorna ännu icke själfva funnit en hyllning i brons lämplig för det uttryck af "manliga egenskaper", hvarmed hvarje ovanlig kvinnlig gärning hittills med förkärlek betecknats. Som ett af de mest dräpande argumenten för kvinnlig underlägsenhet, brukar man oftast dra fram, att det icke finnes någon kvinnlig Wagner, Beethoven eller annan skapande storhet inom musikens värld. Skall då endast *det* betraktas som tecken till högsta människovärde, förmågan att med pukor och trumpeter ge uttryck åt sin själs kval eller fröjder!! — Ligger det icke storhet äfven uti att kunna tillämpa "hvad stort sker, sker tyst"!

Nornorna behörde hvarken telegraf eller telefon. Stilla löpte ödets trådar genom deras händer. Ingen vill väl påstå, att kvinnan därför var eller blifvit en mindre viktig länk i ödeskedjan? Man kallar oss visserligen för det "svaga könet". Det är lika fullt icke mannen som man tillskrifver förmågan att kunna "linda någon om sitt lillfinger". Lämpligheten att handskas varligt med personer, hvilkas genom århundraden häfdade krafter nu afgjordt ytterligare stå i utvecklingens tecken, synes mig alltför påtaglig, för att icke motivera frågan Hvar är kvinnan i brons?

Inom det ekonomiska lifvet är lösen "samling". Ty enighet ger styrka. Omkring hvad samlar sig i närvarande stund den svenska nationen såsom helhet. Fröding sjunger:

> "Än flaxa öfver världen hatets vingar
> och för dess flykt är vinden ännu förlig
> och hvarje bud, som iltågsposten bringar,
> förkunnar människornas bittra örlig.
>
> Men kärleken har inte släckts af striden —
> ännu en gnista under askan glimmar
> och än har icke glöden släckts af tiden. —"

När jag djupt inne i den doftande skogens svala, tysta skugga ser mjuka fågelnästet vaja för vinden, ser dess invånares lyckliga tillvaro, känner jag hjärtat vidgas af deltagande med de människobarn, som ha så svårt att finna något att luta sitt hufvud emot. Fridfullheten, förtroendet, alla lefvande väsens gemensamma lyckobetingelser, ha de flyktat ur människans värld? De släkten, som komma efter oss och som skola skåda vår tid som ett historiskt afslutadt helt, skola de finna bekräftadt det omdöme, som stämplat tjugonde århundradets första decennium såsom "humbugens gyllne tidsålder"?

När jag skärskådar de strömningar, som buro upp forna tiders folk och nationer — hur under den grekiska storhetstiden skönheten bredde strålande glans öfver lifvet — under medeltiden religionen utgjorde tidens andliga centrum — hur uti Japan ännu i denna dag fosterlandet är den idol, för hvilken intet offer är för stort — skönjer möjligheten att liksom till en enda själ förena mänskligheten i primitiv hänförelse för en stor idé — då synes mig tomheten, slappheten, lojheten i vår lilla vrå af världen rent af förfärande. I skuggan af den egoism, den materialism, som förbittrar sinnet eller stämmer det till vemod, måste man icke af hela sin själ åstunda den "andliga substans", som bildas af ett för nationen gemensamt lifsinnehåll, som förtjänar detta namn; åstunda något, som Selma Lagerlöf önskar "skall vara som den lena böljan, som skall ingjutas i världens ofrid, för att mildra dess bitterhet".

ANNA MARIA LENNGREN.

JENNY LIND. EMELIE FLYGARE-CARLÉN.

Det är godt och väl att man i fantasien icke blott dunkelt anar, utan äfven fattar sina ideal. För att den stora massan skall kunna hitta fram till dem, måste man emellertid "begagna sig af verkligheten som ledstång". Är här icke konstnären vår själfskrifna

Öfver **En Million** kronor sparar Sveriges folk årligen genom kemisk tvätt af kostymer, klädningar, kappor, gardiner, draperier, täcken m. m. hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.
Skandinaviens största affär i sin branche.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Cerebos Salt
är lika billigt som det är läckert och godt.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

bundsförvant? Likväl töfva vi, när det gäller att i bild framställa mänsklig äras storhet. Betänkanden, utredningar, kommittéer i oändlighet, ett slöseri med tid och krafter utan like, allt medan "det som kan såra och hetsa folket får trycksvärtans ödesdigra lif". Kan det kallas klok politik? Nej, tacka vet jag kvinnlig politik, sådan som den jag ärnar föreslå att vi resa ett äreminne åt. För att de kulturens visartaflor, hvarå konsten ristat runor om hugstort sinnelag, skola kunna bli tillförlitliga värdemätare på vårt folks kulturskeden, är det bjudande plikt för en nation med stora anor att låta rista in de runor, som saknas öfver kvinnlig gärning. Länge nog ha vi negligerat plikten att lära landets barn vörda fosterlandets minnen. En nation, som har aktning för sig själf, sitt arbete, sina uppgifter, har icke råd undvara de minnesmärken, som tala om sådana kvinnors insats som t. ex. Blenda, Emerentia Krakou, Kristina Gyllenstjerna, Birgitta, A. M. Lenngren, Fredrika Bremer, fru Carlén, Jenny Lind m. fl. Alla ha de satt märken i tiden. Flera af dem beteckna ett genombrott. Hvad höfves mera?

Men ett lifsinnehåll af bestående värde kan endast byggas upp på sanningens och rättvisans grund. Skola vi uppnå detta ideal, måste det ske i *sammanhållningens* tecken. Låtom oss då enas om ett monument öfver någon som påminner oss om vår plikt mot hvarandra och den jord, som fostrat oss.

Men nu till saken.

"Motiverade förslag till värdiga föremål."

För mig ser den händelse, att just detta Iduns prisämne skulle komma upp i julmånaden, nästan ut som en tanke. *Margareta Fridkulla* är mitt förslag.

Urkunden förmäler om henne. Långvariga krig hade till ingen nytta härjat de nordiska länderna. Folken suckade under bördan af de därunder frambesvurna olyckorna. Tillståndet blef till slut outhärdligt, hvarföre de tre rikenas härskare, Magnus Barfot i Norge, Erik Ejegod i Danmark, samt svenske konungen Inge den äldre beslöto hålla rådslag. Kongahälla blef mötesplatsen. Resultatet blef fred, och som underpant på denna förmäldes Inges fagra dotter Margareta med konung Magnus. Af folket fick hon därefter namnet "Fridkulla" och de förpliktelser detta innebar svek hon icke under hela sitt lif. Kvinnligt var hennes väsen och med godhet förde hon spiran såväl utåt som inåt. Men att betvinga ett stridigt lynne och en afundsam karaktär, de egenskaper, som hos hennes son Magnus voro de mest framträdande, det fullbordas endast af moderlig kärleksfullhet, parad med stor klokhet och en fast vilja.

"Vackra sagor äro sällan långa." Jämförd med sin namne drottning Margareta, äfven hon en representant för enighetstanken, då hon på sin hjässa förenade de tre nordiska rikenas kronor, torde "Fridkulla", rent historiskt sedt, nog räknas till de mera obetydliga. Drottning Margareta var emellertid aldrig en i ordets bästa mening *svensk* kvinna. Hon älskade icke ens detta sitt land. Det gjorde däremot Margareta Leijonhufvud, Gustaf Vasas drottning. "Hon var af ett mildt och eftergifvande sinnelag och förstod därför ofta att blidka den häftige konungen. På tronen bibehöll hon de enkla vanor, i hvilka hon uppfostrats, var en verklig husmoder för sin omgifning och älskades därför högt af hela folket. Hon var en nordisk skönhet med långa, ljusa lockar och klara ögon." Vi se häraf, att namnet Margareta sedan Fridkullas dagar haft god klang för svenska öron. Men af dess bärarinnor har ingen i mitt tycke förlänat detsamma en så allmänt mänsklig betydelse, som "Fridkullan". Resa vi henne ett äreminne, synes mig icke ens den argaste demokrat kunna komma med tal om någon tom dyrkan af minnets *yttre glans och makt*. Här råder känslan allena för dess rika innebörd och det stora ansvar det ålägger. Skulle icke såväl män som kvinnor enas om att resa henne en stod i *sammanhållningens tecken?* Ty hvad Fridkulla värnade om, var intet annat, än hvad hvarje sann kvinna först och främst, men äfven hvarje ädel man värnar, nämligen hemmet, barnen och därigenom staten som det större hemmet.

Det finnes tvenne medel att frambringa andliga värden hos såväl den enskilde som samhället. De äro yttre eller direkta, inre eller indirekta. Hos Margareta synes mig båda kunna komma till heders. Den omständigheten emellertid, att förslaget "kvinnan i brons" utgått från Idun gör mig i någon mån betänksam och benägen att föreslå ett slags kompromiss, för att vinna männen öfver på vår sida och stoden rest genom bådas samverkan. Jag antager meningen vara, att något af de inkomna förslagen skall bli verklighet. Jag vill därför genom citat af Anna Sandström närmare klargöra, hvad jag menar med min kompromiss.

"Min tro är att intet steg framåt i kvinnofrigörelsen länder kvinnan till verklig nytta, om icke männen äfven bli öfvertygade om rättvisan af detta steg. — — —" Man måste besinna att under alla föregående tider har kvinnan i stort sedt varit sådan mannen velat hafva henne, nu för första gången i historien står han inför en kvinna, som danat sig efter sitt eget ideal och icke efter hans.

Just i dessa rösträttskampens tider gäller det visa "att den kvinnliga emancipationen icke utgått från kvinnans ärelystnad att täfla med mannen" — är ett uttryck snarare för något, som jag skulle vilja karaktärisera som ett "thu was du nicht lassen kannst". Den är ett uppvaknande, ett kraf på individuell utveckling och på rättvisa, ett uttryck för den frihetssträfvan, som genomandar vår tid. Margareta Fridkulla vederlägger icke denna uppfattning.

Men resandet af en stod till hennes minne skulle kunna få ännu en betydelse, nämligen som en uppmuntran för de kvinnor särskildt, hvilka i sitt inre gömma de rikaste andliga skatter, hvilka dock ha svårt att komma fram till utveckling, där de icke rent af förkväfvas genom en omgifning, som gör allt för att pressa ner, bagatellisera, förytliga desamma. Då de kvinnor ännu äro i minoriteten, som ha förmåga att verka utåt eller tillfälle att förvärfva objektiva intressen, äro för dem de inre makternas stöd i viss grad mera oumbärliga. Allt skall ju rifvas ner i vår tid. På många, allt för många håll anses husligt arbete som en tung börda, som en stämpel på underlägsen begåfning. Se på lerklumpen, innan konstnären inlagt en tanke i den. Den har intet värde. Men om den hand, som formar den och det sinne som besjälar denna hand äro af det rätta slaget, — har förmått inlägga något särskildt i arbetet — så skola vi snart komma underfund med, att det partiska icke ligger hos tingen, utan hos människorna själfva.

Margareta Fridkullas namnkunnighet har århundradens hemul. Hennes storhet måste ha legat uti hennes uppfattning af sina plikter och det sätt hvarpå hon genomförde denna sin uppfattning. Skulle hon icke kunna anses värdig att framstå såsom en symbol för den andliga växelverkan mellan könen, som vi alla hoppas på och hvilken skall föra mänskligheten framåt till förståelse, icke blott af sitt eget kön, utan af allt mänskligt.

Idun

Två dikter

af E. N. Söderberg.

Hur ljust blef allt!

HUR LJUST blef allt, när första drifvan föll!
Då kände jag ditt välde bräckt och gånget,
du armodsgråa tid, som länge höll
mitt sinne i ditt mörkers fjättrar fånget.

Nu dalar frostklar dagens skymningsstund
och spår en natt med vindar vinterbistra.
Likt ädelsten mot fästets etergrund
ses aftonstjärnans gyllne strålpunkt gnistra,

och ifrån färdevägen utanför,
som skymtar hvit i kvällens skumma dager,
jag silfverklara bjällror sjunga hör
en sång, hvars muntra tonfall mig betager.

Välkommen, natt! När öfver snötäckt hus
ditt vinterkalla fäste stjärnklart brinner,
ljus blir min dröm och min förväntan ljus
på dagen, för hvars gryningsglöd du svinner.

Gryning och solnedgång.

Du gryende morgonljusning,
du slocknande aftonglöd,
I bringen mig samma tjusning,
I budskap om lif och död.

I minnen med dagrar skära,
hur till en förklarad värld
vår varelse står mest nära
vid börjad och lyktad färd.

I speglen, hur lifvets lycka,
så snar och oviss och skör,
vi ljufvast och fagrast tycka
den stund den föds eller dör.

Och helst rörs till sång min tunga,
när morgonens glada hell
i rymden fåglarna sjunga
och när de tystna mot kväll...

Hvarje husmoder bör prenumerera på Barngarderoben Pris för helt år 3 kr.: halft år kr. 1: 60. Lösnummer 30 öre. **Hvarje sömmerska likaså.** 12 häften årligen.

PERLSALT. Hälsosammaste och näringsrikaste bordsalt. A.-B. FUKTFRITT BORDSALT, Sundbyberg.

Fru Hillevis dagbok.

III.

PAUL ÄR PÅ kommitté och middag och här hemma har varit sammanträde af hvad jag efter i dag kommer att nämna "Sentimentala föreningen". Jag är ännu riktigt tagen och det skulle vara omöjligt för mig att somna med så mycken känsla.

Här uppe under taket är vi så nära grannar med himlen, att vi märker alla dess växlingar, och stundom skiftar min själ med dem. Jag har suttit en stund och betraktat natten, länge så molnig och rolös, som nu åter har stillhet och stjärnor och när jag ser dem, ljuder ännu i mitt öra kusin Madeleines milda och smäktande röst:

"de tiga också, som vi — af evighet."

Madeleine anlände vid 8-tiden. Hon gör aldrig bjudningar, det skulle heller inte bli så trefligt uppe hos den ledsamma moster Jenny, men när hon kommer har hon alltid blommor.

Vi satte hennes tulpaner i den största kruka jag ägde. De var alla hvita, men en, en enda af dem hade en blodfärgad flik insprängd i ett blomblad, klart röd och lysande midt i all renheten.

Jag måste se från blommorna till Madeleine, som försvann i en länstol. Hon är den hvita tulpanen, litet för mycket utslagen och med den svagaste skiftning af visset i toppen. Lika isolerad som hos tulpanen rinner den röda strimman genom hennes själ, den har aldrig färgat hennes lif eller gärningar. Denna Magdalena har inga synder att ångra vid sina 40 år, men Paul säger att kanske är detta hvad hon ångrar mest utan att veta det. Sådana är manfolken.

— Har du något nytt med dig, Madeleine, frågade jag.

— Något nytt, svarade hon ogillande; en dikt, som jag en gång lärt mig älska är för mig hvarje dag lika ny som mitt eget hjärta.

Så kom Fanny. Mera rationell än Madeleine hade hon i stället för blommor en flaska champanj i sin vida kvällskappa. Hon såg mycket bra och ung ut i kväll och var vid ett belåtet lynne. Den tunna figuren liknade en grön silkesmask, där hon låg i soffan med det alltför gula håret nedborradt i kuddarna.

— Jag vill vara god, sade hon, Madeleine skall läsa för mig, och jag vill leka att jag "aldrig älskat någon annan".

Madeleine suckade, det var en ömtålig punkt för dem bägge.

— Hvad har du med dig? Jane Gernandt-Claine? Det är nu tredje gången.

— Tror du att vi bli färdiga så fort? frågade Madeleine tillbaka. Jag för min del vet att jag blir aldrig färdig. Om *jag* får en skatt ser jag inte på den en vecka och lägger den sedan ifrån mig.

— För dig, Madeleine, kan det vara lönt att dikta.

— Jag tänker, sade Madeleine, att det finns många som måste söka sig till dikten, emedan lifvet varit så — obeskrifligt förgäfves. De kan inte tala själfva, men när de bara vet, att någon ändtligen talat för dem, skall de ta emot orden, som när man tackar för en gåfva. Hon var litet osäker i minspelet och såg ner i boken. Jag kan ännu höra hennes fjärran vissna röst, litet öfverdrifven och med allt detta ändå så rörande:

"Att gissla, det förstår mannen, som lofvets konst
han förstår,
och mycket har skrifvits om kvinnan,
men hvarför, hvarför går
hon genom smädedikter
och diktningens vackraste ord
som vore hon af evighet
främlingen på vår jord?"

— Det är ändå underbart, sade Madeleine.

— Hvilket?

— Vårt främlingskap. Hur tåligt har vi inte tegat genom århundradena, hur ha vi inte varit generösa och mildt öfverseende och utan ambition: "låt mannen vara den främste, när han håller på det vi är gärna de yttersta och lida det yttersta för dem vi älskar."

— Fanny, sade jag, hör du? Madeleine har icke blott tegat, men hon har också sofvit. Vill du veta, kusin, hvad som händt de sista femtio åren?

— Väck henne inte, mumlade Fanny. Du och jag, Hillevi, vet ju ändå alltsamman. Det är nonsens, men det låter lustigt. Låt oss vara aktsamma om den sista sanna kvinnan, Vår Sista Fröken, i ordets rätta mening.

Madeleine såg djupt generad ut, som hon gärna gör, då Fanny börjar, och jag måste försöka att hjälpa henne.

— Hur kan du säga så, grep jag in, nu sedan staten själf instiftat ett frökendöme af kvinnliga statstjänare, dömda till celibat. Mannen eller brödet!

— Om jag vore författare, visste jag då hvad jag skulle skrifva om, sade Madeleine, som ser ämnen till kärlekskonflikter i allting.

— Det vet alltid alla, utom författarna, sade Fanny, som är litterär amatör. Men tänk hur underligt att gå omkring bland männen som De Afskilda och De Förbjudna. De kommer att få massor af giftermålsanbud. Eros eller professuren, nu få vi se, hur de väljer.

— Jag tror att en sann kvinna väljer rätt, sade Madeleine.

— Hvad är rätt, du sanna kvinna?

— "Vi som föddes för Eros och älskade, vi förstå"

citerade Madeleine, så lågt att endast jag hörde det och knappast jag. I en blink tyckte jag mig se hennes öde och det var bittert. Förgäfves, hade hon själf sagt. förgäfves. En dröm om en dröm midt i ett lif af arbete och verklighet.

— Läs, sade Fanny, jag skall vara god.

Men Madeleine satt med dikterna i knät, två nötta volymer, fulla af märken.

— Jag undrar, sade hon, hur många kvinnor, som visste att något händt oss, när de här två böckerna helt stilla gick ut i världen.

— Kritikerna talade då inte om det för dem, sade Fanny.

— Men att underrättelsen inte spriddes mellan dem själfva? Här fick alla de fåmälda och sorgsna en som talade deras hjärtas ord för dem. En kvinna bröt för första gången den långa tystnaden.

— Du räknar inte "Fröken Juliana" eller "Den glada festen" frågade Fanny på en gång rörd och spefull:

"Uti prästgåln slamrades med mortlar
brådtom hade alla husets hjon."

Men jag tog boken från Madeleine, slog upp den och fann några förstrukna strofer.

"Jag vissnar af himmelens hetta
och hedernas ensamhet,
och jag är så bittert allena,
det är det enda jag vet.

Jag går vid stranden och tänker:
intet han mig gaf,
och likväl har detta intet
förvandlat himmel och haf

och svept in jorden i flammor.
Våren var så kort.
Och dygnets timmar bränna,
likt gräset vissnar jag bort."

Jag skyndade mig att vända bladet, rädd att Madeleine skulle se hur jag läste i hennes hjärta.

Men se, här hade hon användt rödt bläck:

"Saknad bär jag i barmen likt blommor — —"

Stackars Madeleine, och jag tänkte på min egen rikedom.

— Nu är både kärlekens och smärtans sånger diktade af kvinnor, sade Madeleine, sedan "Höst" den döda unga flickans testamente kom ut. Men inte heller den gåfvan förstod man att ta emot.

— Kärleken och smärtan — sade Fanny liksom för sig själf — jag längtar att pröfva smärtan. Inte den erotiska eller poetiska men den enkla, bittra, gråa smärtan, lidandet som afskiljer en från människorna.

— Fanny, det är inte rätt — —

— Hvad skall jag göra, fortfor hon, åren går, jag är lika tom, lika ytlig och fåfänglig som jag alltid har varit. Kärleken och arbetet har jag försökt, nu kunde jag vilja se, om icke smärtan är lifvets krona och fullkomning. Jag skyr den, och ändå längtar jag att pröfva, om jag inte äger bundna krafter i min själ, som bara smärtan kan göra fria.

Jag kan icke låta bli att alltid förundra mig öfver denna värld, där de som lida sucka efter lycka och ro, och de friska dragas och lockas af smärtan. Man bör hvad Fanny angår nog inte ta henne för mycket på allvar, men just detta gjorde mig rädd.

— Akta dig, Fanny, sade jag, jonglera inte.

— Du förstår inte, sade hon, du har inte läs smärtans sånger rätt:

"Res dig, min själ, växa högre än din börda,
tag intet sömngift mot din vakna smärta."

Och hör vidare (hon hade ingen bok, hon läste utantill):

"Hur har min själ längtat
att säga i smärtans stunder,
att säga dock med glädje:
jag är, jag är.
Trots lifvets oerhördhet,
som reser sig framför,
som blir till ett med mig själf:
ett suckande ve,
ville jag att inom mig bor ett mod
icke värdt förskräckelsens frestelse,
en rättvisa, som aldrig
skulle svikta och böjas för låga och hånande
makter."

— *En* sak är att läsa vers, Fanny, sade jag. Tänk dig hvad svett och ångest hvarje rad har kostat i det lilla häftet med smärtans sånger.

— Det är värdt att ha lidit och dödt för att ha fått skrifva dem, sade Fanny, men det där förstår inte du. Du är för lyckligt gift.

— Ja, för lyckligt gift, upprepade Madeleine förebrående.

— — —

— Nej — till Paul senare — jag teg mest. De var så visa, de hade så mycket att säga, och jag så litet. Det är numera som om allt hvad man tänkte bara vore för dig. Eller är jag så dum, Paul?

— Lilla hustru, sade Paul, har du redan glömt de där orden du visade mig i en essay häromdagen:

"De som äro två, äro tysta."

PÄRMAR
till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1: 50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Salamander alla sorter.
Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—
MÄRKE SALAMANDER

EMIL FEIFF.

I.

EN DAG I MARS månad 190 ... stod en ung man inför domarbordet anklagad för stöld af en käpp med silfverkrycka. Han var fullkomligt lugn och oberörd, ja, han tycktes syssla med tankar, som ej hade något med stundens angelägenheter att skaffa. Han var spenslig men senig, hans hufvud var af den fyrkantiga typen, pannans och nackens linjer parallella, näsan böjd och framspringande; från ögonbågen upp till pannvinkeln reste sig en skarp kant, tinningen var djupt infälld och ådrad, ögonen voro sorgfälligt dolda i mörka gropar, kinderna saknade skäggbotten, öfverläppen mustascher, och läpparna voro smala och af en påfallande blå färg, medan hudens färg i öfrigt var brun. Håret satt som en påklistrad peruk, var svart, glansigt och sträft, och öfver hela denna mänskliga uppenbarelse låg något omänskligt.

Domare och bisittare ägnade honom ingen som helst uppmärksamhet, för dem var han det tillfälliga innehållet i det oföränderligt abstrakta begreppet brottsling, ett fall att reda ut, en paragraf att tillämpa, en cell att fylla.

Men annars var han Emil Feiff.

II.

Medan samhället utanför fängelsets murar fortsatte att lefva detsamma lif, som Emil Feiff left hittills, stod han nu här, därför att han följt konsekvenserna af detta lif ända till deras slutpunkt. Ty för honom som för de tusen kamraterna var tillvaron ett tomt, viljelöst spel, där allt skedde oundvikligt och där man på sin höjd kunde fråga sig, hvad morgondagen skulle bringa för ny färg på det eviga upprepandet, om längre någon färgförändring var tänkbar.

I ett anfall af spleen och under rusets inverkan hade han, när han lämnade kaféet en kväll, tillgripit käppen med silfverkryckan, ångrat sig när han kommit ut på gatan, men varit för lat att vända om och återlämna det stulna.

Han stod i förbindelse med en cigarrfröken vid en tvärgata, hon hade nu samlat ett litet kapital, och just i dagarna skulle hon resa till hufvudstaden för att öppna egen affär. Det var också meningen, att han skulle följa med och söka sig en plats. De hade rest, men på morgonen, när de stego från tåget, kom en detektiv fram till honom, lade handen på hans axel och sade: följ med till polisen. Han erkände strax att han stulit käppen, hvarvid polisen gjorde stora ögon, ty man hade tagit honom för en helt annan, så noga hade den brottslingens signalement stämt på honom. Som han nu emellertid yppat en stöld, blef han häktad (stölden var anmäld i polisen) och återsänd, och nu skulle han dömas.

Under dessa dagar hade han haft god tid att fundera både på sitt eget lif och andra människors.

Hans lif är berättadt med tio ord. Han var af burgen medelklassfamilj, hade slutat sina studier året före studenten, pröfvat plats efter plats, tappat lusten att behålla dem samt säkert och snabbt glidit nedför, lefvande i tidens typiska töcken af bakrus, viljeslapphet och njutningsbegär.

Under dessa år hade han känt saknad efter något att hålla sig till, att lefva för. Hans lif hade i hans eget tycke förflutit på det sättet, att den ena knuffat honom hit, den andra dit, och sålunda hade han af människor och omständigheter i sicksack förts fram till fängelseporten.

Den sista, som knuffade honom framför sig, var denna cigarrfröken, denna feta och bleka och gamla fröken Edla. Han hade redan länge vämjts vid henne, men följt, i full visshet om att någonting skulle komma och ta honom ut ur den obehagliga situationen. Det blef polisen och han kände sig tacksam mot honom.

Under dessa dagar i fängelset hade han kommit att känna förakt för hela sitt lif och han erfor ingen motvilja mot rättvisan, som burat in honom. Tvärtom, så väl till mods som nu hade han aldrig känt sig. För sina medmänniskor hyste han ingen aktning, deras dom brydde honom alls icke, och att han nu genom ett kraftigt grepp lyftes ur deras gemenskap, det fyllde honom med en känsla af befrielse, som om han från kvalm försatts i frisk luft.

Men han ville bara få straffet så kort och lindrigt som möjligt. Därför hade han funderat ut ett knep.

Detta var nämligen icke hans första stöld. En gång under precis samma omständigheter hade han tillgripit en ny och elegant vintermössa, lämnande sin egen i utbyte.

Därför, när allmänna åklagaren besökte honom i cellen, yppade han på sitt fåordiga sätt äfven den stölden, tilläggande, att han genom denna bekännelse ville visa sitt botfärdiga sinnelag. Åklagaren, som var lika fåordig, brummade i mustascherna och gick.

Där nu Emil Feiff stod i tankar inför rätten, funderade han på hur pass mycket han kunde komma att vinna genom sin ärlighet.

Han längtade nämligen efter friheten och hade en känsla af att ett nytt lif skulle börja, inte med de gamla kamraterna, utan mot dem, ty denna förnimmelse af att ha ett starkt motstånd, det fyllde honom också med en förnimmelse af kraft och med den vaga tanken, att han i grund och botten aldrig lefvat förrän nu.

III.

Förhöret var afslutadt inom några minuter, käppen var erkänd, och då reste sig åklagaren, meddelade, att den anklagade vidgått ännu ett tillgrepp, och Emil Feiff bugade med ett litet löje på läpparna.

Därpå sammanträdde rätten.

Referent vid detta tillfälle var Julius Harpolin.

Inne i fängelsedirektörens rum frågade han åklagaren, hvad denna bekännelse skulle kunna få för inverkan på domen.

— Han kommer att dömas till första resan, sade åklagaren trumpet.

— Och annars?

— Hade det blifvit snatteri.

— Hvilken praktisk skillnad betyder det?

— Snatteri kommer inte i prästbetygen men det gör stöld.

— Hvad beror strafflatituden på?

— Det stulnas värde. Nu öfverstiger det femton kronor.

— Alltså är mannen en idiot?

— Nej, men oerfaren.

— Och hans framtid förstörd?

— Sånt kan inte undvikas!

Julius Harpolin teg och förundrade sig, klockan ringde och Emil Feiff återinfördes.

Som den anklagade vidgått ännu en stöld och därigenom det stulna ej kunde försvara en dom endast för snatteri, måste, sade domaren, rätten döma till första resan stöld ...

Emil Feiff såg upp, betraktade domaren, och så brast han ut i ett kort, genomträngande skratt, hvilket klipptes af lika hastigt som det släppts fram.

— Hvad menar ni? frågade domaren.

— Jag förstår! Tack! svarade Emil Feiff och tillade därefter ingenting.

— För ut fången! sade då domaren, och Emil Feiff gick med fasta steg ur samhället in bland de räddningslösa brottslingarnas skara, vaknad som ur en dröm, lycklig och medveten att han ägde en kraft, och det var viljan, och inseende, att först nu hade han funnit sig själf, sin lifsuppgift och sitt verksamhetsfält, och han prisade öfver allting sitt tilltag att stjäla mössan och att erkänna den stölden.

Men domaren bara gapade, ty han begrep naturligtvis inte, att det kan kännas som en räddning och en hög plikt mot sig själf att bli tjuf.

HERR OCH FRU ERNST LUNDQUIST I DERAS HEM.

SKISS FÖR IDUN AF LUDVIG NORDSTRÖM.

En 60-årig författare.

SKRIFTSTÄLLAREN ERNST LUNDQUIST fyller i dessa dagar, eller närmare angifvet den 3 februari, 60 år. Som bekant inledde Idun 1910 års årgång med en större roman, "Lyckans vägar", af den talangfulle författaren, vid hvilket tillfälle vi meddelade hans porträtt samt berörde hans omfattande verksamhet som dramaturg, novellist och skönlitterär öfversättare. Till den närvarande märkesdagen ha vi knutit ofvanstående lilla interiör, visande författaren och hans hustru i deras stockholmshem, som de i parentes sagdt ej alltför sällan utbyta mot Italien och Rom, hvilken stad de båda makarna alltsedan ungdomsåren troget dyrkat och gästat. Hvad fru Iris Lundquist beträffar är äfven hon en estetiskt intresserad personlighet, för hvilken skötandet af pennan ingalunda är främmande. Åtskilliga fint skrifna resebref och kåserier i Iduns spalter ha på sin tid vittnat därom.

Fortfarande är Ernst Lundquist den sinnesspänsliga och lifsglada människan, fylld af produktionslust, hvarpå den nu i Idun publicerade berättelsen "Tantalus" utgör det senaste beviset. För hans vänner är det en glädje att se de båda älskvärda makarna i deras orubbade lycka, och de önska dem af hjärtat: god fortsättning!

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till ***Expeditionen af Idun, Stockholm,*** erhålles inom Sverige ***portofritt:***

Idun 1892	2:—	Iduns julnummer 1894	0:20
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2:—	Iduns julnummer 1898	0:20
Idun 1904 (med julnumret)	3:—	Iduns julnummer 1901	0:25
Idun 1906 (utan julnummer, n:r 25 o. 52 felas)	3:50	Iduns julnummer 1904	0:30
Idun 1907 (med julnumret)	4:—	Iduns julnummer 1905	0:30
Idun 1908 (med julnumret)	4:50	Iduns julnummer 1908	0:50
Idun 1909 (med julnumret)	5:—	Iduns julnummer 1909	0:75
Idun 1910 (med julnumret)	6:50	Iduns julnummer 1910	1:—

LÄS!

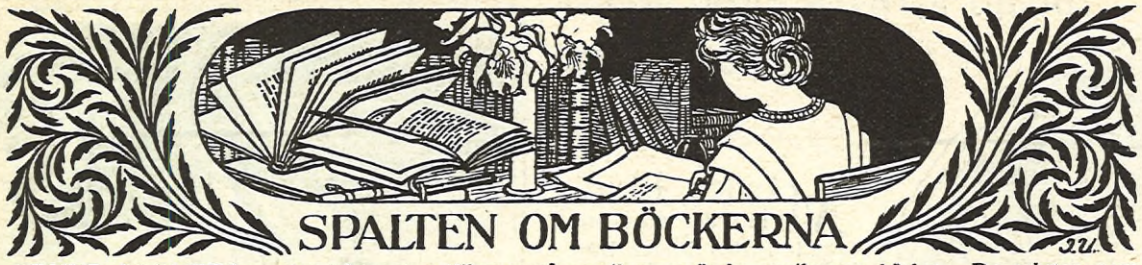

SPALTEN OM BÖCKERNA

IDUNS BOKLISTA upptar hädanefter titlarna på samtliga insända nyutkomna böcker. De arbeten, som dessutom önskas granskade af våra fackanmälare (för skönlitteratur fröken Gertrud Almqvist m. fl., för ungdomslitteratur seminarieadjunkten Marie Louise Gagner), böra tillställas redaktionen i tvenne exemplar.

DET ÄR inte alltid de sämsta böckerna, som drunkna i jullitteraturens stora flod. Jag har nyss fiskat upp en, som synes mig bekräfta det påståendet. Boken heter *Undret* efter den första berättelsen i samlingen, och dess författare bär namnet *Birger Sjödin*. Om jag inte misstar mig, känner man Birger Sjödin själf ganska bra, sedan man läst hans bok. Ett motsatt förhållande skulle inte heller lända till beröm, när det gäller en litterär debut. Hvilken människas speciella själ vore det mödan värdt att pejla för publikens nytta och nöje, om ens egen vore för arm att bjuda på brukbart material?

Undret är berättelsen om en sjuk gosse, som bakom sin verklighetstomma yttre existens lefver ett lif så rikt, som det endast kan skapas af fantaster och drömmare. Han har en andlig frände i den unge Elias Garp, för hvilken gränsen mellan dröm och verklighet aldrig blir klar, och i Nisse-Bigge, den lille gossen, som målade om verkligheten efter sitt goda behag med lysande färgklickar och besynnerliga krumelurer ur sin egen själs underbara bygglåda, till dess en dag döden kom och grusade alltsammans.

I boken finns det också personer, som bara äro släkt på långt håll med Nisse-Bigge och de andra, men något af det gemensamma ha de ändå, till och med en så robust figur som sjöman Henningson och lustspelsfigurerna sy-Kristin och strykerskan Amanda, och alla skildras de af författaren med kärleksfull förståelse. Stilen är fängslande, men kanske i sin frodighet ännu i behof af någon tukt.

Gabrielle Ringertz' bok *Inkräktarska* ger ett intryck af författarinnans redliga vilja att gå till djupet, att helt genomforska de själsområden hon tagit till sin uppgift att belysa.

Det är berättelsen om två kvinnor, mor och dotter, som bli rivaler om samme mans kärlek. Författarinnan söker genom gifna förutsättningar göra konflikten och dess utgång, ett allmänt uppoffrande af de egna känslornas kraf, trolig, men oaktadt hennes möda känner sig läsaren knappt helt tillfredsställd. Det fattas flykt i tankegången och stilen lider af tröghet och en ibland synnerligen framträdande tafatthet. Man delas vid läsningen mellan önskan att uppskatta, hvad som verkligen skänkes, och tvånget att konstatera, att uppgiften i alla fall öfverstigit författarinnans krafter.

Wilma Lindhé berättar på sitt dämpade och förtroendegifvande sätt en ung kvinnas historia i romanen *Gårdens dotter*. Boken har inga lysande egenskaper, vare sig beträffande uppslag eller stil, men en mottaglig läsare får utom nöjet att vistas i ett öfvervägande sympatiskt sällskap och utan allt för märkbart moraliserande mottaga några icke oviktiga lärdomar i fördragsamhetens och människokärlekens lefnadskonst.

En dräng af *Frans Andersson* är inte någon vanlig historia. Jag vågar inte yttra mig om, huruvida Frans Andersson har gry i sig att bli en framstående författare, men jag påstår, att hans berättelse om drängen Svanberg har några af de bästa egenskaper en människoskildring kan ha. En människa skall skildras af en människa, som förstår henne, och en dräng kan väl inte förstås bättre af någon annan än en dräng. Frans Andersson gör i sin bok ett oemotståndligt intryck af att själf ha lefvat det nästan tröstlösa släplif han skildrar, och som hos en, hvilken till sitt inre är hufvudet högre än omgifningen, måste väcka känslor af bitter vämjelse och revolt. Drängen Svanberg pröfvar litet af hvarje för att under de betryckande omständigheter, i hvilka han lefver, "frälsa sin själ". Han blir socialist, godtemplare, läser Voltaire, och idkar vänskap med frisinnade, litterära öfverklassare. Till sist gifter han sig med en åkareänka, som "förstår" honom.

Boken borde inte helt förbises. Den är ett dokument, och vissa sidor ha detaljer, som genom sin psykologiska säkerhet eller sin målande realism förtjäna odeladt beröm.

Gustaf Jansons berättelser *Hemlösa* äro små mästerliga skildringar af de utstöttas lif. Ingen af dem öfverträffar i realistisk skärpa och i bitterklar lifssyn historien om den utsvultne vagabonden i skissen Utanför, som för att hämnas på den snåle bonden, som kört ut honom, försöker hänga sig i hans ladugård, men blir nedskuren och räddad under svordomar och bortkörd på nytt — till länsmannen. Slutligen försvinner han ur berättelsen och landskapet i fångkärran, "ett viljelöst stoftkorn bortfördt af vinden, en andlig krympling för alltid dömd att stanna utanför".

Sigurd Dahllöfs berättelser äro däremot inte odeladt realistiska. När man läser den första, Brudkronan, som ger boken dess namn, kommer det öfvernaturliga så hastigt och oförmodadt in i den verklighetstrogna skildringen af dalkarlen Just Anders' julotta i Mora kyrka, att man i första ögonblicket inte hinner följa med, men när man läser vidare, tycker man snart, att allt hör ihop alldeles som det bör göra. Man njuter af spöksyner och lifsfarliga äfventyr och vanliga människors öden och bedrifter allt under det man tycker sig höra sus af vinterstormen i nordanskog eller se soldallrande sommarluft öfver Siljan. Sigurd Dahllöf har verkliga berättargåfvor.

Yngve von Schmidtens bok *På hemmets mark* är främst ett loftal öfver Skåne. Man läser med nöje de suggererande naturskildringarna från ett af Sveriges mest intressanta lanskap och stärkes i sitt uppsåt att lära känna det personligen, om man inte redan fullgjort den angenäma plikten. På något större litterärt värde göra väl dessa skildringar knappt anspråk. Men här och där kommer en sida, som vittnar om diktaren, och bland versen, som utgör bokens första afdelning, finns en och annan, som dröjer kvar i minnet med ett mjukt och innerligt tonfall.

I bokhandelsfönster och tidningsannonser har den sista tiden skyltat den besynnerliga titeln på en ny bok: *Huru undgå döden?* Det har kanske varit nog för att afhålla en och annan från att taga del af verkets innehåll. Boken är skrifven af en inkonsekvent nog ej längre lefvande amerikansk journalist *Prentice Mulford*, men hvad den afhandlar är för de flesta människor af så stort intresse, att en genomläsning torde försvara sig, äfven om den skeptiske européen här och hvar nödgas till ett kritiskt smålöje. Den skeptiske européen sätter sin ära i att vara pessimist, men "bättre amerikaner" i våra dagar sägas alla ha svurit optimismens fana, och om man får tro bokens inledning, dö de numera endast undantagsvis och af förbiseende.

Det är till sist en glädje att få hälsa förekomsten af en ny värdefull populär handbok *Världsförklaringar och lifsåskådningar*, öfversikt af de filosofiska idéernas utvecklingshistoria af fil. dokt. *Knut Barr*.

GERTRUD ALMQVIST.

*

KARL XV OCH HANS TID af *Erik Thyselius*. (Wilh. Siléns Bokförlags A.-B.). Ett verk, som på julens boklådsdisk redan genom sitt yttre omfång och gedigna utstyrsel ådrog sig en alldeles särskild uppmärksamhet och som genom sin inre halt och egenskap af bestående kulturdokument kommer att vida öfverlefva dagslitteraturens efemära företeelser, är Erik Thyselius' fängslande framställning af Karl XV:s lefverne, regering och tidsmiljö. Från det första kapitlets lifliga skildring af det jubel och de förhoppningar, som underrättelsen om tronarfvingens födelse väckte rundt om i landet och ej minst vid Fyris strand, till de sista vemodsskuggade timmarna kring dödsbädden i Malmö, "eriksgatan" genom det sörjande landet och jordfästningen i Riddarholmskyrkan får man följa den folkkäre monarken genom lyckliga barndoms- och studentår, på giljarfärden in i äktenskapshamnen, genom regentmödornas, representationsreformens och den desillusionerande skandinavismens alla skiften. Man får färgrika tvärsnitt genom De Geers och Gripenstedts, August Blanches och L. J. Hiertas Stockholm, förs in i de glada konstnärskretsarna och sommarfesterna på Ulriksdal, det trefna familjelifvet under drottning Lovisas milda husmorsspira. Alltjämt är författaren på samma gång den underhållande kåsören och den historiske rättsskiparen, som förstår att klarlägga hvad som verkligen sker i det som sker, som med kritisk, men varmhjärtad förståelse ser på människorna och tingen. Det är ett vackert monument författaren i sin bok rest öfver en tid, som ligger oss alla så nära och dock redan så vemodigt fjärran, och det rika, med stor omsorg utvalda illustrationsmaterialet bidrar att förhöja intrycket af fyllighet och pulserande lif. Det är ett verk, som bör ha sin plats gifven i hvarje svensk boksamling.

Årets tolf kapitel.

Täflingsämnet för april månad lyder:

"Det värsta af allt!"

Ett kapitel om tjänarinnefrågan i belysning af det nuvarande sociala läget samt om behofvet af nya lagstiftningsformer för aftal mellan husmödrar och tjänarinnor.

Som detta är en af hemmens vitalfrågor, bör densammas behandling bli föremål för vår läsekrets' varma intresse. Täflingsskrifterna, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikeltäfling,* måste vara inlämnade till redaktionen af Idun *senast den 28 februari 1911.* För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns aprilnummer.

Stockholm den 1 februari 1911.

Redaktionen af Idun.

NÅGRA INTRYCK FRÅN INVIG= NINGSDAGEN AF DE

MÅNGEN GÅNG, när det med ord skall målas bilder från barnens lif, måste man använda de mörka tunga färgerna för att ge en tydlig föreställning om hur skuggigt många af de små plantorna växa.

Denna tidning har ofta öppnat sina spalter för barnavärldens tragedier.

Fader- och moderlösa små ha genom Idun vädjat till barmhärtiga människor med bön om en vrå i deras hem. Om vildmarkens barn där

sin fars död realiserade en plan, som hon visste att han gärna velat utföra. Det är den enkla förhistorien till Sunnerdahlska hemskolornas uppkomst.

Fyra miljoner skänktes för ändamålet. En storartad gåfva i sanning, som äfven samhället känner sig tacksamt för.

Måhända skulle fängelser, straffanstalter och hem för vanartiga ej tagas så hårdt i anlitande, om solen fick lysa varmare öfver barnaåren, än den gör för tusenden i denna stund som är.

Att låta den så göra för ett antal barn, det är välsignelsens kärna i denna donation, som afser att fullborda, hvad folkskolan lagt grunden till. Hos de barn, som få förmånen af hemskolornas uppfostran, skola anlag och utvecklingsmöjligheter utnyttjas på bästa sätt, så att de unga danas för framtiden, hvar och en efter sina individuella anlag. Att få komma

högst uppe i norr har mer än en gång skrifvits i samband med de norrbottniska arbetsstugorna. Storstadens nöd har skildrats i gripande ord.

Genom alla dessa teckningar har tonat ett verop öfver den hårda tillvaro, som lätt kan göra barnets själ till krympling. Beröfva den kraft och motståndsförmåga inför dusten med lifvet. Ja, många barn lefva åt skuggsidan.

I dag är det en hjärtans glädje att få berätta om den barnskara, som nyss fått sitt soldop i Tuna och Boda — Sunnerdahlska stiftelsens två första, nyinvigda hem. I dagspressen har redan berättats åtskilligt om dessa. De yttre konturerna af deras verksamhet äro redan kända.

De ha tillkommit därigenom, att en kärleksfullt kännande kvinna efter

1. Boda, den ena af de nu färdiga två till byggnadsstilen hvarandra liknande hemskolorna. 2. Fröken Greta Schreiber, föreståndarinna för Tuna hemskola, i sitt rum. 3. Fröken Tekla Davidsson, föreståndarinna för Boda hemskola, bland kökslaget. 4. Fröken Magna Sunnerdahl, med hemskolornas lärarpersonal och elever. 5. Hemskolornas smedja. 6. Invigningsmåltiden i Tuna dagligstuga. 1. Landshöfding M. Sahlin. 2. Fru Ester Tigerschiöld. 3. f. d. Statsrådet H. Hammarskjöld. 4. Fru Lagerholm. 5. D:r W. Lagerholm. 6. Fröken Cecilia Milow. 7. Arkitekten

dit kan betraktas som en den goda moralens premie, ty endast barn med det bästa vitsord från skolan kunna få ett hem där. Det är barnets goda vilja, ej endast goda hufvud, som kan förvärfva denna premie.

I hemskolorna skall yrkesskoletanken bli verklighet. Hur många önska icke för Sveriges ungdoms skull, att den kunde bli det för alla, som slutat folkskolan! —

Det var idel glada anleten, som hälsade hvarandra, då vi i dag på morgonen möttes vid Stockholms central för att resa till Bro station och vidare till Säbyholm, där skolorna äro förlagda.

Det var så härligt att komma bort från hus och gator, det var ett så roligt ärende, som kallade.

Tuna och Boda skulle invigas. Deras väl-

SUNNERDALSKA HEMSKOLORNA PÅ SÄBYHOLM.

görarinna, direktionen med fruar samt några särskildt inbjudna utgjorde sällskapet. De gröna höstsädesfälten, lätt pudrade af snö, de frusna mälarvikarna, granskogarna, allt låg i solglans.

Vid stationen ordnades ett långt slädparti pr vagn, och vi åkte genom de sälla jaktmarkerna — ty så kan den fridlysta trakten kallas, där en mickel räf ett stenkast från vägen lugnt betraktade, hur nio vagnar skramlade förbi, utan

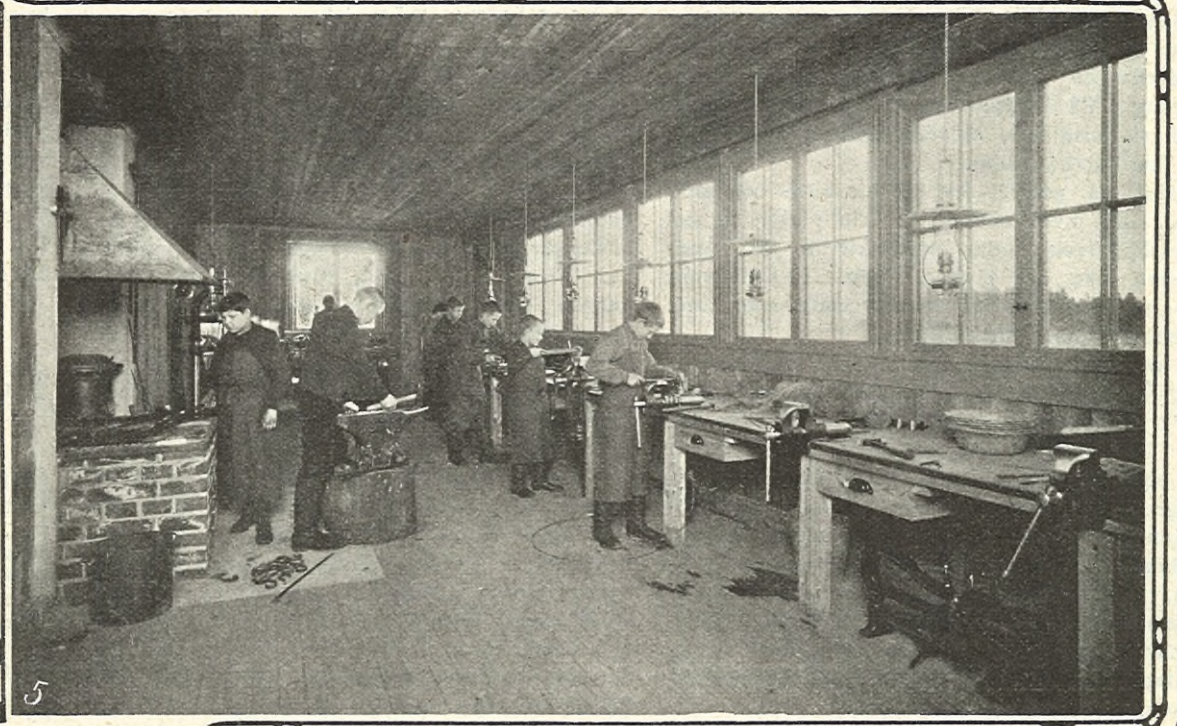

att låta sig det ringaste bekomma. När han sett nog, larfvade han af inåt skogen med släpande svans.

Nej se, där ligger Säbyholm!

En präktig trädgård, säger direktionens väl förfarne ordförande, den gaf en behållning af sex tusen kronor förra året, sedan alla omkostnader voro betäckta.

Men där ligga hemskolorna!

Allas blickar riktades mot de färgglada, svenskstilade hemmen med hvita knutar, förstukvist och granris framför trappan.

På en nyss afbarkad stång svajade vår blågula flagga. Iduns fotograf tog

grefve S. Cronstedt. 8. Major H. Kinberg. 9. Fru Julia Svedelius. 10. Direktionens ordförande kanslirådet H. Tigerschiöld. 11. Fröken Magna Sunnerdahl. 12. Rektor C. Svedelius. 13. Kyrkoherden Elg. 14. Fröken Maria Aspman. 15. Öfverläraren C. Lidman. 16. Slöjdlärare Gerde. 17. Fru Gerde. 18. Fru Gerda Segerstedt. 19. Fröken Davidsson. 20. Hemskolornas rektor V. Segerstedt. 21. Förvaltaren Hullberg. 7. Sofrum för fyra elever. 8. Enkelrum. Foto för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

genast en bild. Jag läste nyligen en sympatiskt skrifven skildring öfver hemskolorna, där som enda anmärkning anfördes att: "det var litet för fint där."

Om ett par år — kanske förr — tror jag, ingen skall säga så. Då skola pinnstolarna antagligen fått sin nu så blanka målning afskrubbad och presentera sig som helt vanliga köksstolar. Då skall man bara säga: så hemtrefligt här är ordnadt och just med de medel, som en småbrukare går i land med. Ett af de viktigaste önskemålen vid inredningen har varit, att ingen lyx skulle få träda inom dessa väggar. Den svenska, redliga, hemmaväfda, hemmasnickrade enkelheten skall här bli bofast och aflagra intryck på unga, mjuka sinnen, så är meningen.

I Tuna dagligstuga stod middagsbordet dukadt för gästerna. I köket syntes en klunga flickor vid spiseln, beskäftigt ordnande bland grytor och kastruller, och vid köksbordet refvo somliga pepparrot till såsen, så att ögonen tårades, fast munnen log. Vid middagen, som bestod af kött och potatis och fruktsoppa, sköttes serveringen af både gossar och flickor. Drycken var tappad ur den nya vattenledningens kristallklara flöde, och stämningen var hög.

Sammanlagdt 26 barn, gossar och flickor, bebo de två första hemmen, som nu invigts. Bilderna ge en föreställning om rummens inredning. På nedre botten är samlingssalen med sin originella eldstad, hälften öppen spis och hälften kakelugn.

Midt på golfvet ett stort arbets- och matbord, där hvar och en har sin plats och sitt särskilda fack under bordsskifvan för handarbetet, när det lägges åsido. I spiselvrån står en hörnbänk och en spinnrock, som ännu ej hunnit förses med ulltott.

I de små rummen, där all uniformitet saknas, få barnen pryda med sina egna småsaker.

På den räflade hemslöjdsbyrån står far och mor och en vas med tallkvistar från skogen. På bokhyllan bibel och psalmbok, läx- och roliga böcker i rena pappersomslag. Föreståndarinnans rum, dagligstugan, sofrummen, köket, vedboden, skafferiet, allt på nedre botten, sjukrum, väfrum m. m. en trappa upp i frontespisen. En mängd praktiska anordningar, som ej här kunna uppräknas, men som lända byggmästaren till heder, tilltala särskildt husmodershinnen.

I en nybyggnad mellan de båda hemmen är smedja och slöjdsal. Här voro pojkarna i full gång med arbetet för de olika hemmen. En smidde fönsterhakar till Tuna, en hamrade ut en glödgad järnbit, som skulle bli mösskrok i Boda, och en tredje sysslade med att brädfodra innerväggarna. Folkskolans trä- och metallslöjd fortsättes här ända tills handtverkaren är utbildad.

Hur ofta blir ej eljes den kunskapen dömd till glömska.

I Boda hemskola stod kaffebordet dukadt med af flickorna bakade frasvåfflor. I det hemmet mötte samma harmoniska färger som i det förra.

Det var sannerligen en riktigt vacker tafla att se en blåögd frimodig tös inne i sitt rum, där allt var blåsippsblått och bladgrönt: väggar, möbler, gardiner.

Aftonsolen, som sjönk i den frusna Mälaren, strilade hela solknippen genom det stora fönstret.

Och jag tänkte på Carl Larssons sista bok. Han har funnit, att solen lyser alltid klarast öfver ett verkligt hem. Och han har rätt.

Då barnen hurrade och viftade sitt afsked till oss, tror jag, att vi alla, som varit med om invigningen af Sunnerdahls hemskolor, tyst kände en önskan: Må solskenet lysa och leda er rätt! Då blir denna stiftelse, hvad den är ämnad att bli.

Den 26 jan. 1911.

JULIE SVEDELIUS,
f. von Heijne.

En originell minnesgåfva.

VI LÄMNA HÄR ofvan en afbildning af ett originellt konstverk, som i dagarna öfverlämnats till den populäre direktören för Katrineholms järnvägshotell och restaurant hr *Leonard Linden*, som den 31 jan. fyllde 50 år. Den lyckade och innehållsrika taflan är utförd i akvarell af artisten *Jac. Stålhammar* och ger omkring midtfältets symboliska apoteos en rad bilder ur jubilarens verksamma och växlingsrika lif. Trots den starka förminskningen skola kanske våra skarpsynta läsare i öfverkanten lyckas urskilja hr Lindens villa samt järnvägshotellet i Katrineholm, i den nedre Kneippbaden vid Norrköping och Strömparterren i Stockholm, för hvilka institutioner hr L. som bekant under olika perioder varit en framgångsrik chef. I sidomedaljongerna ges en humoristisk öfverblick öfver Leonards öden allt från kolt- och abcboksåren, debuten i vinhandlarfacket i Örebro, de första fjäten mot höjderna i Grand Hotells hala trappor, de skiftande studieåren i Hamburg, London, Schweiz, Paris och Köpenhamn 1880—1887, till direktörskapet för utställningshotellen i Stockholm 1897. På de tre sista bilderna se vi hjälten till häst på sitt kända kapplöpningssto, till kamel bland Egyptens pyramider och den — allra färskaste snapshoten! — till lokomotiv mellan Katrineholm och Stockholm. Den stolta penning hr Linden där flaggar med bär inskriptionen "Kaffe 50 öre" och syftar naturligtvis på hans senaste, af otte-ruskiga nattågsresande varmt välsignade åtgärd att i kupéerna under tågets gång tillhandahålla en uppiggande morgondryck med doftande färskt doppebröd.

En sån de goda idéernas och de praktiska reformernas man måste lefva, tills han blir 100 år, och vi slå vad om, att Leonard Linden också tänker göra det!

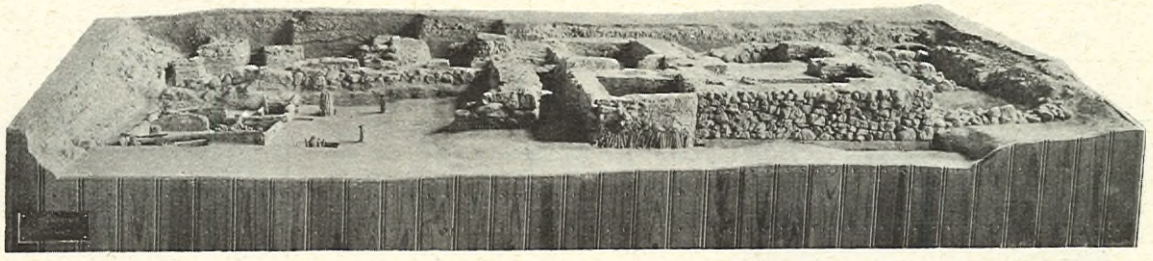

MODELLEN AF UTGRÄFNINGARNA PÅ STUDENTHOLMEN I UPPSALA,
det s. k. Andska huset, med stor skicklighet och omsorg utförd af artisten D. Ljungdahl, på beställning af Uppsala universitet.

Ett barnavårdsmöte.

SVENSKA FATTIGVÅRDSFÖRBUNDET inbjuder nu till det första svenska barnavårdsmötet att äga rum i Stockholm den 28—31 mars 1911. I denna inbjudan, undertecknad af ordföranden i Svenska fattigvårdsförbundet landshöfding J. Widén, af medlemmarna i förbundets arbetsutskott och styrelsen för dess Barnavård, framhålles att vi inom barnavården ännu stå på ett försöksstadium. Meningen är att såväl genom skildringar af utländska förhållanden som genom redogörelse för och diskussion öfver de svenska, man skall kunna få en öfverblick af hvad som ännu brister i vårt lands barnavård och riktlinjer för det kommande arbetet. Föredrag komma att hållas af sakkunniga och af erfarna personer på det praktiska arbetets fält.

Barnavården är vården af ett lands dyrbaraste egendom, och om detta arbete genom kongressen kommer att bedrifvas efter större mått, är detta af den största samhälleliga betydelse. Det förarbete som de senaste åren gjorts af Barnavård möjliggör helt visst en utveckling.

Två frimärken för hvarje barn!

FRU EBBA RAMSAY har som Iduns läsare torde veta tagit upp vården af de epileptiska barnen, dessa som, säger hon, "om och om igen få genomvandra dödsskuggans dal". Ehuru 82-årig står fru Ramsay alltjämt midt uppe i arbetet på utvidgningen af sin anstalt Wilhelmsro utanför Jönköping. Där finnes redan nu en skola och ett arbetshem för epileptici, men därtill önskar hon nu foga en asyl för de obildbara fallandesjuka, hvilka eljes måste återsändas till sina hem eller, om de kvarhållas på skolan, ta upp platsen för de bildbara. För att skaffa medel till detta nya hem, vädjar fru Ramsay till föräldrar med själsfriska barn att insända under adress fru E. Ramsay, Wilhelmsro, Kortebo, 2 frimärken för hvart och ett af sina barn, och fyra för hvart barnbarn. För de influtna medlen redovisas i pressen.

Föreningen "Ljusglimt".

FÖRENINGEN LJUSGLIMT utbetalar från och med innevarande år af räntorna från sin fond årligt understöd å 400 kr. åt fyra personer, däraf tre bosatta i Stockholm och en i landsorten, då en afsevärd del af det under föreningens treåriga tillvaro insamlade kapitalet influtit från landsorten.

De personer, hvilka erhållit Ljusglimts understöd, ha skriftligen underrättats därom.

Det är att hoppas, att öfverallt i landet intresset för föreningens behjärtansvärda syfte äfven framdeles skall tilltaga.

Årsafgiften är endast 2 kr.; hvar och en, som utan saknad kan afvara denna lilla summa, borde ingå som medlem i Ljusglimt, för att på så vis bidraga till att allt flera utarbetade gamla kvinnor måtte kunna få komma i åtnjutande af detta välbehöfliga understöd.

Från scenen och estraden.

DET ÄR väl närmast tack vare hr Gunnar Klintbergs Schiller-beundran samt litterära och dramatiska förmåga vi fått upplefva njutningen att se Schillers "Wallenstein" i svensk språkskrud på hufvudstadsscenen. Någon kallade premiärkvällen "ett stycke rolig världshistoria", och äfven om adjektivet är föga tillämpligt på den strid- och ränkfyllda händelsekedja, som sluter sig kring Wallensteins Cesargestalt, kan uttrycket alltid tjäna som norm för publikförtjusningen.

Ty stycket tog verkligen publiken, grep den genom sin dramatiska kraft och sublima hjältepoesi. Därtill kom den smidiga versdialogen, de eldiga Schillerstroferna om härskarbegär, pliktkänsla och kärlekssmärta, hvilkas skönhet hr Klintbergs öfversättartalang lyckats väl bevara.

Hr K:s framställning af den maktpåliggande rollen hade äfven stora förtjänster och ägde dessutom ett godt stöd i den ypperliga masken och den ståtliga figuren. Han verkade onekligen kejserlig generalissimus, intet fattades i pondus och viljestyrka. Det var krigarnaturen, gifven i stora, enkla drag, medan den sida af Wallensteins karaktär, som närmar honom till mystikern och fatalisten, knappast erhöll den betoning, som kräfves för att gestalten skall framstå i hela sin väsensegendomlighet.

Som den äldre Piccolomini var hr Arehn lika dekorativ som i repliken pregnant och verkningsfull, och hans son Max' roll utfördes med bravur och ungdomlig värme af hr Wingård. Därnäst bevarar minnet en klar bild af hr Svennbergs dragonchef, den kärnfulle Buttler, en med konstnärlig omsorg utarbetad figur. Hr Johansson som kroatgeneralen Isolani och hr Brunius som krigsrådet von Questenberg förtjäna ock att nämnas. Af de kvinnliga rollerna är det egentligen endast grefvinnan Terzky, som gör någon starkare insats i stycket. Där gladde fru Fahlman med sin vackra deklamation, som man endast alltför sällan får lyssna till.

Allt som allt blef det schillerska dramat en verklig framgång för Svenska teatern, och det vore önskvärdt att detsamma länge bibehölles på spellistan.

På Vasateatern skrattas nu hvarje afton åt mekaniken och komiken i "Coralie & C:o", en fars, hvars parisiska ursprung är omöjligt att misstaga sig på. Pjäsen är för öfrigt en gammal bekant från den nu utgallrade Östermalmsteatern och utgör onekligen ingen oäfven efterrätt till en glad middag. Fru Winnerstrands fägring och hr Lundbergs utomordentligt svarta glosögon bära troligen pjäsen ett godt stycke in i framtiden.

Beträffande Oscarsteaterns nya operett "Vackra ladyn", text af Rudolf Lothar och musik af Giacomo Minkowsky, uppfyller den mer än rimliga anspråk ifråga om hufvudpersonernas fagra utseende och lysande dräkter. Komma nu inga svårare katastrofer att inträffa bland Stockholms kvinnovärld är det tur, ty hr Barcklinds lord Brummel i blå sidenkostym torde väl vara den farligaste tändsats ett kvinnohjärta kan råka ut för. Fröken Grünberg och fru Meissner briljera också med sin fägring och sitt goda humör och hr Schweback sjunger stundtals som en hel karl, men bör akta sig för att pressa rösten. Operettens text är rätt underhållande och musiken vacker, om än föga ursprunglig. —

Rita Sacchetto har nu dansat för stockholmarne, som mottagit henne med mycken reservation — kanske mest därför att köpenhamnarne i förstone ställde sig skeptiska inför hennes konst. Och någon ballerina i vanlig mening är hon ingalunda. Men hon har skönhet, grace och en förmåga af uttrycksfulla attityder, som

Gunnar Klintberg som Wallenstein.
Ateljé Jæger foto.

i hvarje fall gör hennes konst intressant. Ett par sådana nummer som toreador- och kastanjettdanserna synas mig fullt rättfärdiga hennes rykte.

Till sist ett påpekande af Elsa Beskows roliga "Tomtebobarnen", som framförts i scenisk gestalt af fröken Alma Sjöman, hvars deklamatoriska talang gjorde sig utmärkt gällande som ledsagning af tablåerna.

*

Konsertsäsongen är åter i full gång efter den paus, som alltid betingas af julhelgen och årsskiftet. En vacker början gjordes med den sonatafton, som hrr Sven Kjellström och Adolf Wiklund gåfvo i Vetenskapsakademien. De båda musikerna hade på programmet en sonat i a-dur af dansken Carl Nielsen, ett personligt och starkt verk, samt en sonat af J. S. Bach, i hvilka såväl hr Kjellströms violinspel som hr Wiklunds pianistiska egenskaper framträdde på ett synnerligen fördelaktigt sätt.

Efter denna afton följde Aulinska kvartettens kammarmusiksoaré med bl. a. Mozarts ljusskimrande ess-durkvartett och Beethovens stora kvartett i c-dur, hvars musik speglar mästarens själ i hans tunga och stormande stunder — en örnflykt ned i afgrunder, hvarefter färden åter går mot ljusa rymder. Utförandet var Aulinarnes rykte värdigt.

Brüssel-kvartettens förnyade besök har åter satt den verkliga stockholmska musikpubliken i eld och lågor. Dess tre "aftnar", hvaraf en var helt ägnad Beethoven, medan de båda andra upptogo såväl klassiska som moderna mästare — Haydn, Schubert, Grieg, Dohnanyi och Dvorák — gåfvo en mångfald af tonala skönhetsintryck, gåfvo musik i dess ädlaste form och visade, att kvartettens framställningskonst alltjämt behåller sin analytiska styrka och tekniska fulländning.

Ignaz Friedman, den utmärkte polske pianisten, känd här från föregående besök, gaf i måndags en Chopin-afton af utsökt valör. Hans spel äger nu som förr en själisk intensitet och en konstnärlig frihet, som gör hvarje fras till en lefvande röst.

ARIEL.

Fiskmåsen.

Skiss af **Wilma Lindhé.**

ÖVÄDERSMOLNEN delade sig och ned öfver hafsviken spelade solskenets rörliga glitterbro, för att i strandens lugnvatten förlora landfäste och visa sin tillvaro genom enstaka hoppande gnistor. Rundt om låg vattenytan blygrå, under skyarnas täckelse.

Genom ateljéfönstren strömmade den egendomliga dagerns breda ljusflod och Rut Erling — som arbetade med strandpartiet nedanför som motiv — lade bort penseln i häpen beundran, men tog lika fort upp den i brådskande ifver att få samma kontrastverkan af glans och dysterhet öfver taflan. — Lyckas det mig, tänkte hon, blir den en af mina bästa dukar.

Utsikten var storartad, med skogshöjder rundt om, men den gick hon förbi, hållande sig endast till den gräsgrodda strandremsan med dess förgrund af lågvatten och bakgrund af mot hafvet stängande längst till höger framspringande klippstup.

På en ur sandbottnen uppstickande sten stod en fiskmås, med grå, låga ben och gul näbb — så orörlig som vore äfven den af granit — återspeglad i vattnet och skarpt tecknad mot det flata, närliggande skäret. Att det var en gammal en, berättade den nästan hvita fjäderskruden och de svartstrimmiga stjärtpennorna.

En enda blick på taflan skulle sagt betraktaren att rymd, klippor, vatten och dagrar rent af samlade sig kring fågeln för att göra den till hufvudfigur. Och så var det. Rut hade haft den för ögonen allt sedan hon flyttade till Strandnäs — länge utan att lägga märke till den, och sedan med stigande undran och intresse. — Ensam! Alltid ensam! Värre enstöring än jag själf, sade hon sig, medan hon iakttog den, speglande sig i vattnet, som nu, i apatisk hvila, eller rotande i den grönslemmiga strandbottnen, hvilken stundom låg naken ända ut till det lilla skäret, dit den oftast tog reträtt och i hvars remnor hon inbillade sig den hade sitt bo. Visserligen sträckte den då och då ut till hafs, och utan att veta hvarför andades hon upp i lättnad öfver att se den i flykt. Men lika fort var den tillbaka — ensam som förut. En enda gång, förra våren, hade fågeln fört med sig hem en grå- och brunspräcklig, yngre och mörkare mås, och då hade det varit jubel, silfvervingars dubbelglans i solen, gemensamt fiske, eller rotande bland tången, och oafbrutet snatter. Några korta vårdagar bara, ty snart nog tystnade pladdret, höll sig hvar och en för sig i butter tystnad, eller sköto båda upp i luften med skarpa skrin af "kält, kält", liksom i ovilja eller vrede. Inte dröjde det heller länge innan den yngre begaf sig bort och den äldre stod kvar på stenen fundersammare och orörligare än någonsin.

— Är den kvarblifne glad eller missbelåten med sin öfvergifvenhet, undrade hon så länge tills fågeln blef ett med hennes egen historia och henne själf.

Fem år hade gått sedan hon — mera likt en flyende än hon vetat af — lämnat Paris för att slå sig ner i hemlandet, på den ensligaste plats, med fri synvidd, som varit att finna.

Villabyggnaden hade stått färdig för inflyttning, då dess ägare helt plötsligt hämtats af döden, och då köpte hon den af änkan, som inte ville tänka på, än mindre bebo den.

Att utrymmet var för stort tilltaget för en ensam person, var ett plus i det nya hemmets behag, ty genom att slå bort en vägg fick hon en större ateljé än hon någonsin drömt sig, och därtill det länge åtrådda blomsterrummet.

(Forts.)

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl

Gyllenhamar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 5—11 FEBR. 1911

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; tomatbiff; ägg; mjölk; kaffe eller te med sultancake. Middag: Kejsarsoppa med äggkulor; stekt anka med brynt potatis och salader; apelsin med blanc-manger.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; äggröra med räkor och sparris; kaffe eller te. Middag: Pudding af kött och ris med smördeg; blåbärssoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; Bollas pudding.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfkarbonad med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med stekta palsternackor; kokt torsk med senapssås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Får i kål; pösmunkar à la Skogshöjd.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sillsalad med skarpsås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Boeuf à la mode med ärter och potatis; äppelkompott med grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd stek (rester från fredag) med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med skiradt smör och lingon; saftsoppa med skorpor.

RECEPT:

Kejsarsoppa (f. 6 pers.). 1/2 msk. smör, 1 msk. mjöl, 2 lit. stark, klar buljong, 1/2 tsk. salt, en sjättedels tsk. kajennpeppar, 1 tsk. socker, 1 dcl. marsala, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen påspädes litet i sänder, under flitig rörning och soppan får koka 15 min. Den afsmakas med vinet och kryddorna. Äggulorna och grädden vispas upp och tillsättas i soppan, som därefter upphettas, men får ej koka. Serveras med äggkulor.

Stekt anka (f. 12 pers.). 2 unga ankor, 1 citron, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 hg. katrinplommon, 2 lit. färska eller 2 hg. torkade äpplen, 2 msk. smör, 1 lit. efterbuljong eller vatten.

Sås: 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttjus, 1/2 tsk. Liebigs köttextrakt, 1 tsk. soja.

Beredning: Ankorna svedas öfver sprit- eller gaslåga och tvättas rena med ljumt såpvatten och mjuk borste samt sköljas. De öppnas, urtagas, sköljas väl med kallt vatten, torkas och gnidas in- och utvändigt med den ituskurna citronen. Kråset kan tillvaratagas och användas till svartsoppa. Ankorna peppras och saltas invändigt med hälften af kryddorna samt fyllas med de skalade äpplena, skurna i stora klyftor, och de förvällda katrinplommonen. De hopsys, uppsättas och gnidas utvändigt med resten af kryddorna. Smöret brynes i en järngryta, ankorna iläggas och brynas vackert på alla sidor, hvarefter de påspädas med buljongen, litet i sänder. Ankorna få därefter sakta steka med tätt slutet lock omkr. 2 timmar eller tills köttet är mört. Ankorna upptagas och trådarna borttagas, hvarefter de skäras och uppläggas hela på serveringsfatet samt garneras med kruskål och frukten med hvilka de varit fyllda. Köttjusen silas och skummas noga. Smöret brynes och fräses med mjölet, köttjusen tillsättes litet i sänder jämte köttextraktet och sojan, och såsen får koka 10 min. hvarefter den afsmakas. Ankorna serveras med brynt potatis, rödkål eller kastanjepuré.

Anm. De kunna äfven fyllas med förvällda kastanjer, i stället för frukt.

Apelsin med blanc-manger (f. 6 pers.). 5 apelsiner, 50 gr. strösocker, 1 kkp. jordgubbs- eller körsbärssylt, 1 hg. biskvier.

Blanc-manger: 4 dcl. tjock grädde, 1 msk. vaniljsocker, 3 blad gelatin, 2 msk. hett vatten.

Beredning: Apelsinerna skalas, skäras i skifvor och kärnorna borttagas noga. Apelsinskifvorna läggas i en geléskål, hvarftals med sockret, sylt och och biskvier.

Till blanc-mangern vispas grädden till hårdt skum och afsmakas med vaniljsockret. Gelatinet sköljes i kallt vatten och upplösas i det varma vattnet, får afsvalna och nedröres sedan försiktigt i gräddskummet. Blanc-mangern hälles därefter öfver apelsinerna i geléskålen och garneras sedan den stelnat med sylt och biskvier.

Äggröra med räkor och sparris (f. 6 pers.). 1 1/2 hg. räkor, 12 st. späda sparrisknoppar eller konserverad sparris, 3 msk. smör (60 gr.), 6 ägg, 4 dcl. kokande mjölk.

Beredning: Räkorna få ligga i mjölk omkr. 1 tim., hvarefter de rensas. Sparrisen förvälles några min., i lätt saltadt vatten, får afrinna samt fräses väl i hälften af smöret, tills smöret är klart.

Äggen vispas väl och den kokande mjölken tillsättes under vispning. Resten af smöret smältes i en kastrull, äggblandningen hälles i och kokas i vattenbad under omrörning. Då den är till hälften stannad, tillsättas räkorna och sparrisen hvarefter äggröran får koka färdig.

Den upplägges på varmt fat, garneras med persilja och serveras till smörgåsbordet.

Blåbärssoppa (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. färska eller 6 dcl. inlagda blåbär, 1 1/2 lit. vatten, 1 1/2 kkp. krossocker, 2 msk. potatismjöl.

Beredning: Användas färska blåbär, rensas de och sköljas. Vattnet kokas upp, bären iläggas och få koka, tills de äro mjuka. Bären frånsilas och sockret tillsättes i soppan, som därefter får ett uppkok och afredes med potatismjölet utrördt i litet kallt vatten. Soppan får ett godt uppkok och upphälles att kallna. Serveras med skorpor.

Kalfkarbonad (f. 6 pers.). 4 hg. benfritt kalfkött, 2 hg. svinkött, ej för magert, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till panering: 2 ägg, 1 kkp. fint stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. buljong, kokt på senor, 1/2 tsk. Liebigs köttextrakt.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i bitar, befrias från senor och hinnor. På dessa kokas buljong till såsen. Köttet drifves 2 ggr. genom köttkvarn. Af färsen formas små kotletter som hackas öfver med en knif, så att de få vacker form. De kryddas med en blandning af salt och hvitpeppar, doppas i de uppvispade äggen och vändas i de stötta skorporna. Smöret brynes i en tackjärnspanna, kotletterna iläggas och stekas vackert bruna på båda sidor. Buljongen blandas med köttextraktet och hälles i pannan, hvarefter såsen får koka några minuter och hälles sedan öfver köttet. Till kotletterna serveras potatis eller legymer. Som falska ben i kotletterna kan man, då de äro stekta, insätta små bitar af makaroner, hvilka omviras med litet krusadt papper.

Kokt torsk (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. torsk, 3 msk. salt, 3 tsk. ättika, 3 lit. vatten.

Beredning: Torsken är bäst från september till mars. Buken uppskäres, inälfvorna urtagas och lefvern och rommen tillvaratagas och kokas tillsammans med fisken. Gallblåsan borttages noga. Torsken skrapas från stjärten uppåt, sköljes mycket väl och torkas med en fiskhandduk. Två à tre skåror göras i skinnet på hvarje sida så att fisken ej spricker under kokningen. Den ingnides med 1 1/2 msk. af saltet samt hälften af ättikan och får ligga ett par timmar innan den kokas.

Fisken påsättes i ljumt vatten tillsatt med resten af saltet och ättikan och får koka sakta med öppet lock för att ej falla sönder. Den upplägges genast den är färdig på ett fat med fisksil och garneras med lefvern och rommen skuren i skifvor samt serveras med senapssås och potatis.

Boeuf à la mode (f. 6 pers.). 3 kg. innanlår eller fransyska, 2 hg. späck, 1 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. stött hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 kalffot, 1 1/2 lit. svag buljong eller vatten, 6 kryddpepparkorn, 2 nejlikor, 1 portugisisk lök, 3 morötter, 2 dcl. franskt vin, 1 dcl. konjak.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl, köttsky, 1 tsk. soja.

Till garnering: 5 stora glaserade portugisiska lökar.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt omkr. 6 dagar, bultas väl och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Späcket skäres i strimlor, hvilka doppas i en blandning af peppar och salt och härmed späckas steken med en spetsig knif i täta, jämna rader, hvarefter steken ombindes med snöre. Smöret brynes i en stekgryta, steken nedlägges däri och brynes vackert på alla sidor, hvarefter den kokande buljongen jämte vinet och konjaken spädes på. Den skållade kalffoten iläggas, jämte kryddorna, den ansade löken samt morötterna och köttet får sakta steka med tätt slutet lock omkr. 4 tim. Det vändes ett par gånger under stekningen. Köttskyn silas och skummas, smör och mjöl sammanfräsas, köttskyn påspädes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min. hvarefter den afsmakas med sojan.

Steken skäres i tunna skifvor, begjutes med litet af såsen och garneras med de sönderskurna morötterna och de glaserade lökarna samt serveras med ärter och potatis.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 5.
EN DETEKTIVHISTORIA.

Ett inbrott föröfvades en natt för någon tid sedan i ett förmöget hus i den lilla staden F., hvarvid åtskilliga dyrbara smycken och prydnader bortstulos.

Genast sedan det upptäckts tillkallades en detektiv. Han gjorde ingående undersökningar, men lyckades ej finna några spår, som kunde leda till tjufvens eller tjufvarnes gripande. Efter att ha genomsökt huset så att säga från golf till tak utan resultat, gaf han sig ut i den lilla staden på spaningar.

På postkontoret gjorde han äfven sina förfrågningar och där lämnades honom den upplysningen, att en främmande mansperson föregående afton stått vid en af pulpeterna och skrifvit ett bref. Den tjänsteman som mottog detsamma, erinrade sig, att brefvet var adresseradt till Stockholm.

Detektiven blef anvisad hvar den obekante hade stått och gjorde där en undersökning. Plötsligt gaf han till ett utrop. Han förklarade dock ej anledningen därtill, utan bad endast att få det på pulpeten liggande läskpapperet, hvarefter han aflägsnade sig.

Hemkommen började detektiven undersöka läskpapperet. Det syntes vara obetydligt begagnadt och tämligen tydliga aftryck efter skrift syntes. Han höll läskpapperet framför en spegel och gjorde en afskrift af hvad som kunde urskiljas.

Då afskriften var färdig, fick den följande utseende:

"...t är fö.....t och .ag tr.. ... ..t sk... ....ärkt. Hå.. ... .eredd ... ..d d.. .estä... ..... .ottaga m.. ..ska, hvi.... .....åller hv.. ... ..mmit öf... ... som jag skall f..... .tt om..... .tkasta geno. .....önstret.

.. ..ligt aft.. tor.....tonen .. N....ro.

Underskriften var omöjlig att tyda.

Detektiven med sin skarpa förmåga uttydde snart brefvets lydelse och kunde äfven med ledning däraf gripa brottslingarna.

Nu uppmanas Iduns ärade läsare att äfven de försöka fullständigt uttyda brefvets innehåll. Då hvarje felande bokstaf här ofvan är ersatt med en punkt, torde det ej falla sig svårt.

Gerland.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 19 februari 1911. Å ku-

Herrar Annonsörer

torde beakta, att de genom "IDUN" träffa hela den stora burgna och köpstarka publiken öfver hela landet och främst de vid alla uppköp så godt som allenarådande

husmödrarna.

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60	

Vid köp af kaffe bör Ni begära
SULTAN-KAFFE,
som är af öfverlägsen arom och styrka.

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.

26 SKEPPSBRON 26

1:ma ANTRACIT
STENKOL, COKES

Varumärke. Varumärke.

ALLM. TEL. 25 82, 4 51. 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12.

Schweizer-Siden! är det bästa!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört till klädningar och blusar etc.:
Crêpon, Duchesse, Cachemire, Messaline, Côtelé, Eolienne, Shantung, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, äfvensom **broderade blusar** och **klädningar** i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)
Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

N:r 1 af

IDUNS Modellkatalog

för

1911

är

utkommet.

Pris 60 öre.

vertet bör angifvas: Pristäfling n:r 5.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en silfverbägare eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

TIDSFÖRDRIF.

RÄKNEUPPGIFT.

Vid en schackturnering voro 5 pris till ett belopp af tillsammans 3,400 kr. utfästa. Andra priset var 150 kr. mindre än det första och hvart och ett af de följande var 150 kr. mindre än de föregående.

Hur stort var det första priset?

BOKSTAFSGÅTOR.

1.

Med r en ordnad samling människor, utan r en fågel.

2.

Med m ett namn, utan m ett sångstycke.

3.

Med k en farkost, utan k ett djur.

4.

Med l en sjukdom, utan l en metall.

5.

Med y ett litet verktyg, utan y hvad en girigbuk är.

Max.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 4.

ARITMOGRYFEN: Carl den tolfte. — Karl den nionde: 1) Claire, 2) Armand, 3) russin, 4) landsbo, 5) Delphi, 6) examen, 7) Nansen, 8) Trolle, 9) onämnd, 10) lemmel, 11) fjäder, 12) trampa, 13) erotik.

AKROSTIKONET: Viktor Rydberg: viljan, Island, koran, törnet, oseden, Ragnar, reform, ystert, darrål, barack, enbarr, revers, granit

GÅTCHARADEN: Gram (ram) ma (amma) tik.

INITIALUTBYTNINGSUPPGIFTEN: Jenny Lind: Julle, eviga nummer, nos, ytlig, lanterna, Iris, näfven, drom.

TREKANTEN: Bagaren, allgod, glans, Agne, ros, ed, n.

MAJA.

Novell af Lennart Lang.

(Forts.)

ALLT efter som åren gledo förbi hade hon mäst ägna sig en smula åt att finna passande män åt sina döttrar. Hon var en ärelysten kvinna och skicklig i att arrangera dylikt. Flickorna voro icke blott väluppfostrade utan äfven ovanligt vackra och den äldsta, Elisabeth, hade gjort ett briljant parti vid slutet af sin första säsong. Den andra, Marianne, hade följt hennes exempel två år senare, om än partiet var något mindre lysande.

Det fanns ännu en fjärde person i hörnet vid sjön denna dag, men allt som kunde ses af henne var ett par långa, välformade ben i svarta strumpor, som dinglade ned från ett af träden och ett skimrande rödt hår, som lyste mellan löfverket.

»Jag undrar,» utbrast hon plötsligt vid en mer än vanligt lång paus i konversationen, »hvem som skall bli moster Majas nästa offer? Himlen vare lofvad» — med känsla och eftertryck — »att det inte är min tur. Antar det blir du, Birgitta.»

Här satte Birgitta sig upp och strök håret ur pannan.

»Tala inte om det,» bad hon jämrande. »Det är alldeles för rysligt att tänka på. Maja» — hon höjde hufvudet och försökte se en skymt af systerns ansikte — »var det förskräckligt förra året?»

»Hemskt»! försäkrade Maja med uppmuntrande eftertryck »Jag har aldrig känt mig så förtviflad i hela mitt lif förut. Moster är inte alls stygg eller besvärlig eller så, men hon tänker aldrig på eller talar om något annat än sin trädgård hela långa dagen och gräfver och stökar jämt i den. Med undantag af två gamla tjänsteandar och en karl, som arbetar i trädgården, ser man aldrig en själ, utom när folk kommer med mat från fastlandet, och man hör aldrig någonting annat än blasten och hafvet. Enformigheten är fasansfull! Undrar hvar moster fått den idén från att bosätta sig ensam på en liten ö ute i skärgården?»

»Och hvarför.» frågade Birgitta klagande, »hvarför håller hon så styft på att en af oss skall komma och hälsa på henne hvarje år? Och hvarför tvingar mamma oss att resa?»

»Mitt barn,» afbröt Klas Edvard, »det är därför att väl gamla moster tycker om att bli uppmärksammad och mamma skulle göra hvad som helst hellre än att såra henne. Moster Maja är förmögen, ser du, och har ingen arftagare och så länge som ni äro små snälla, plikttrogna systrar och allt emellanåt tillbringa en tråkig månad på hennes ö för att visa henne, att hon inte är alldeles bortglömd, så kunna vi vänta, att hon, när hon lämnar detta jordelif, inte glömmer bort er däraf väl förtjänte broder, grefven till Väsby, i sitt testamente.

Han skrattade själlbelåtet och Maja riktade en förargad spark åt hans håll.

»Och så får jag vara borta den allra trefligaste tiden af året.» fortsatte Birgitta klagande som en dufva. »Jag måste naturligtvis resa om ett par dagar och da går jag miste om balen på Egebyholm och om middagen på Arneberga — allting. Åh» — bittert — »jag riktigt hatar moster Maja!»

»Det är inte lönt att gå och hänga sig för det, barn lilla,» sade Klas Edvard med nästan retsamt godt humör medan Madeleine, hennes särskildt goda vän och förtrogna. klappade henne som ett slags tröst, »för du får i alla fall lof att resa. Och du kan då trösta dig med att du sluppit ifrån det bra länge. Maja och Sylvia och Marianne ha alla varit där sedan du var där sist.»

»Lyckliga Marianne!» Det kom en liten afundsjuk glimt i Birgittas blå ögon, »nu är hon gift och behöfver inte resa dit mer, om hon inte själf vill. Jag önskar till himlen, att jag vore gift! Åh, du behöfver inte skratta Klas.» Det följande kom mycket nedslaget. »Jag ser verkligen ingen utsikt till att vi någonsin skola kunna bli gifta. Alla trefliga män jag träffat sedan jag kom ut, äro så bedröfligt fattiga.» Hennes blå ögon gledo med ett tröstlöst uttryck öfver sjön. »Jag förmodar, att vi komma att bli gamla nuckor eller också gifta oss med hvem som helst, när vi börja närma oss trettiotalet.»

»Tror du det?»

Det kom någon på gången uppifrån stora byggningen och Maja vände och vred på sig för att se, hvem det var.

»Det är Sylvia.» förkunnade hon medan den kommande banade sig väg fram mellan buskagen. »Men hvad är det? Ha vi vunnit högsta vinsten på lotteriet?»

»Eller.» kom det från undersidan af panamahatten som skyddade grefve Stjärnhöks aristokratiska. solbrända anlete, »har den där bedröfliga moster Maja afgått med döden och lämnat oss sin förmögenhet?»

Sylvia sjönk flämtande ned på gräset. »Hvilka nyheter,» sade hon. »Det ser ut, som om det ändtligen skulle visa sig en möjlighet för någon af oss, Birgitta. Åh, Maja,» afbröt hon sig plötsligt, när hon fick syn på en liten fot och en bit af en svart silkesstrumpa ofvanför. »hvad du är för en ligapojke. Mamma skulle —»

»Åt skogen med mamma,» sade Maja vanvördigt. »Berätta oss nu nyheten.»

»Nåväl.» Sylvia lutade sig tillbaka mot stammen af trädet i hvilket Maja satt, njutande af sin egen tillfälliga vikt. »Nåväl, Elisabeth och Henrik komma hem.»

Hon gjorde ett uppehåll och smålog, när hon såg missräkningen på Birgittas ansikte och hörde Majas förargade: »strunt!»

»Är det allt?» frågade Madeleine misslynt. »Jag tycker inte det var någonting så fasligt märkvärdigt.»

»Dessutom,» tillade Birgitta förebrående, »kan jag inte inse, att deras hemkomst kan ha någonting att göra med våra framtidsutsikter! Elisabeth —»

»Kan du inte?» Sylvia såg mystisk ut. »Nåväl, det har den i alla fall — ganska mycket. Mamma hade bref från henne i dag, i hvilket hon sade, att hon skulle komma hit i nästa vecka och att —» Hon afbröt sig åter och Birgitta, som uppfångade blicken i hennes ögon, lutade sig ifrigt framåt.

»Nå.» sade hon. »Sylvia, jag kommer att skaka dig om ett ögonblick.»

»Att.» fortsatte Sylvia lugnt, men med glittrande ögon, »hon har en man med sig.»

Detta budskaps förkunnande följdes af en häpen tystnad. Madeleine och Birgitta sågo nyfikna och roade ut och Klas Edvard reste sig på armbågen efter en minuts förlopp och stirrade på Sylvia med en min af medlidsam förvåning.

»Himmelska makter», utbrast han, »när man hör dig tala, kan man tro, att du aldrig sett någonting sådant som en mansperson i hela ditt lif.»

»Åh, men», genmälte Sylvia med en annan mystisk liten nick, »detta är inte någon vanlig man. Det är» — det sista kom mycket uttrycksfullt — »Jakob Malling.»

»Jakob Malling!» upprepade tre flickröster med olika uttryck af misstro nde.

»Hvem tusan.» frågade Klas Edvard, »är Jakob Malling?»

»En brorson till gamle grefve Malling på Ekeby.» svarade Sylvia, »och — och — en miljonär.»

Birgitta drog ett djupt andetag ach Madeleines ögon stodo vidöppna.

»En — hvad?» frågade hon. Maja åtade upp sig med en knyck.

»Min högt älskade Sylvia,» sade hon elegant, »du pratar rent ut sagdt smörja. Gamle grefve Malling har inte tretusen om året ens att supa upp och hans brorson reste till Amerika för öfver sex år sedan — som tredjeklass passagerare ändå.»

»Jag vet det mycket väl,» svarade Sylvia lugnt, »men det hindrar inte det faktum, att han nu är miljonär. Han reste till Kanada och hade en rent af häpnadsväckande tur från allra första början. Han fann silfver eller hvad det var» — sväfvande — »alldeles som de göra i romaner, och nu är han så rik som prinsen i sagan. Han har rest sista året och Elisabeth och Henrik ha träffat honom i Paris. Men det är inte alltihop» — hon lutade sig litet närmare med sin vanligen lugna röst ännu något uppskakad — »det var han själf som föreslog, att Elisabeth skulle ta honom med hit till Väsby. Förstår ni, hon råkade visa honom vårt fotografi» — här smålog Maja för sig själf uppe i sitt träd, hon kände Elisabeth så utomordentligt bra — »det var det där färglagda ni vet, som Madeleine och du och jag togo förra julen. Grefve Malling bef för öfrigt intresserad af det och hade Elisabeth att berätta allt möjligt om oss» — åter kom det ett sarkastiskt drag öfver Majas mun — »och sedan frågade han rent ut, om han fick följa med henne och Henrik hit till Väsby.»

En liten tystnad följde på dessa meddelanden. men den bröts af Klas Edvards skratt. »O, kvinna, ditt namn är fåfänga, därom är intet tvifvel. Min kära Sylvia, vill du låta påskina —»

»Jag vill inte låta påskina någonting,» genmälte Sylvia, »jag bara talar om hvad Elisabeth skref i sitt bref.»

»Att,» fortsatte gossen utan att låta störa sig, »därför att Malling har råkat beundra ett väl taget fotografi och har uttryckt en önskan att få se Väsby och —hm — dess ägare.» — han böjde sig hastigt för att undvika örfilen, som hon riktade mot hans kind och skrattade hjärtligt åt hennes uppretade blå ögon — »att han därför behöfver ha blifvit kär i någon af er.»

Sylvia lutade sig tillbaka med en förargad axelryckning.

»Jag sade inte det.» afvärjde hon. »Men i alla fall» — det kom en glimt

En vacker tandrad

gör till och med ett ansikte, som ej kan kallas vackert, tilltalande och sympatiskt, då däremot de vackraste och finaste drag förlor. hela sin charme, om tänderna äro fula och vanskötta.

Tänderna böra därför vårdas på det omsorgsfullaste och härtill lämpar sig den af talrika läkare och tandläkare förordade **Stomatol Tand-Crèmen** förträffligt. En tub Stomatol Tand-Crème

kostar endast

60 öre, och borde därför ingen underlåta att begagna **Stomatol Tand-Crème,** som är starkt antiseptiskt och särdeles välsmakande samt rengör tändern fullständigt, **utan att hvarken angripa dessa eller slemhinnorna.** Då Stomatol Tand-Crème dessutom är mycket dryg. i det att en tub vid en daglig förbrukning af 3 centimeter Crème räcker i omkring 2 månader, blir kostnaden för en frisk, vacker tandrad blott

1 öre om dagen.

HOTEL REGINA

Drottninggatan 42, Sthlm.
Centralt och dock tyst.
Nybyggdt. Gedigen komfort. Facila priser.
Ett verkligt familjehotell.

DR. SÖMMES MENTHYMOL-SNUV-INHALATOR

användes vid akuta och kroniska sjukdomar i näsa, hals, strupe och luftrör.

Praktisk och billig!

Erhålles å apotek och i drogeriaffärer

Generaldepot:

KUNGSGATAN 17, STOCKHOLM.

För balsäsongen!

Ett sällsynt tillfälle erbjudes härmed Iduns läsare att för endast en tredjedel af bokhandelspriset erhålla säsongens finaste bostonvals, den af hufvudstadens orkestrar under allmänt bifall spelade **"Under djurgårdsekarne"** af *Johan Nordling.* Insänd rekvisition med **50 öre** i spar- eller frimärken till **Iduns exp., Stockholm,** och Ni erhåller omgående franco den populära valsen i elegant färgtrycksomslag. Rekvirera i tid, ty upplagan är begränsad!

1 krona och 50 öre för endast 50 öre!

Sommarkurs i trädgårdsskötsel

för kvinnliga deltagare pågår mellan den 15 april och 15 oktober. Program på begäran.

Adelsnäs Trädgårdsskola, Åtvidaberg.

Total slutförsäljning.

På grund af ägarens sjuklighet slutförsäljes Broderiaffärens lager till ovanligt låga priser.

Kommendörsgatan 3, Sthlm.

"IDEAL"

schatull af ek, med utdragslådor, innehållande 9 1/2 duss. kontrolleradt bordsilfver eller ock 9 1/2 duss. 1:ma nysilfver till

kr. 625—200 kr.

Praktkatalog gratis franko på begäran.

Kungl. Hofjuvelerare

K. Anderson,

I Jakobstorg, Juveler, Guld, Silfver.
16 Gust. Ad. torg, Nysilfver, Sthlm.

Vid blodbrist och svaghet gör Vasens (f. d Nordstjernans) järnpreparat "Ferrol" största verkan. Starkt ap itgifvande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

För Damerna.

Genom ständig användning för hvarje dag af **Crème Simon** och **Crème Simon Tvål** kunna damerna fullt bevara sin ungdoms och skönhets behag. Lämpliga till bruk under alla årstider och i alla klimat göra dessa två utomordentliga toalettmedel huden mild och behaglig och gifva den en smidighet, en **sammetslenhet** utan all jämförelse på samma gång som de utveckla en angenäm parfymdoft.

Smör 1 kr. pr kg. 1:ma växtsmör beredes i hemmet på några minuter. Recept och fullständig beskrifning mot kr. 1.10 i postanvisn. el er sparmärken. **Allan Jönsson, Gammalstorp.**
Klipp ur annonsen!

Blommor från Mälardalen.

Insänd nu eller hvilken årstid som helst 1 krona eller mera i frimärken eller postanvisning till Trädskolan, Enköping 3, så erhålles omg. en kartong friska blommor och grönt, passande till namns- och födelsedagar. Gifvarens visitkort kan biläggas.

Trädgårdsarrende. Större Villaträdgård, 1 3/4 tim. ångbåt fr Stockholm, 5 T:ld Trädgård (400 fruktträd), Vinhus, bänkgård, 10 T:ld åker, ladugård, boställe etc. Läge vid Trälhafvet. Ångbåt och järnväg. Tillträde i vår. Svar till "Trädgårdsarrende", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå. Sthlm, f. v. b.

En liten vacker villa till salu eller event. uthyrning, 5 ljusa, soliga rum förstuga k:k, garderober o. glasveranda, cementerad källare, ekonomibyggnad. Trädgård med flere ädla fruktträd i god växtkraft. bär o. prydnadsbuskar. Läge i en af norra Skånes vackraste trakter nära skog och sjö, 20 min. väg till kyrka och handelsbod, intill stor väg. Svar innan februari månads slut till "Solglitter och Fågelkvitter", Immeln p. r.

Proton

är framställdt ur mjölk, ett snöhvitt, lättlösligt pulver af högt näringsvärde. Bruksanvisning medföljer hvarje påse. Pris Kr. 1.25 pr 1/4 kg. Säljes öfverallt. En gros: Kronans Droghandel, Göteborg.

Den regelmässiga njutningen af kaffe förorsakar nervositet och magkatarr.

Millioner människor hafva däremot "KATHREINER" att tacka för hälsans och välbehagets bibehållande.

"KATHREINER" smakar som kaffe men är på samma gång hälsosamt och billigt.

"Det är fråga om Eder hälsa."

Skrif efter vårt prospekt angående kurser pr post i främmande språk, stenografi, handelsräkning, minnets utveckling o. s. v.

Modernt Korrespondensinstitut (Afd. K)
Helsingborg.

FÖRE **Nenndorfer,** EFTER

äkta **natursvafvel**-tvål, rek. af läkare, är ett **specialmedel** mot finnar, reformar, röd hud och alla slags hudutslag. Pris 1 kr.

Erhålles på apotek eller mot insänd. af 1.12 från Apotekare V. Karlin, Stockholm C. a.

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Ärade Husmödrar!

Använden
Maccaroni
en gång i veckan!

Många olika anrättningssätt finnas.

AXA

HAFREGRYN
HAFREMJÖL

Till följd af den raska omsättningen af AXA, finnas inga gamla paketer liggande i butikerna, hvilket annars lätt blir fallet med fabrikat, som säljas mindre. Hafregryn skola vara så färska som möjligt. Vid längre tids lagring förlora de såväl i näringsvärde som smak.

Begär därför alltid AXA, då kan Ni vara säker på att få det bästa som finnes.

45 öre för 1/1 kg. 25 öre för 1/2 kg. paket.

Kefir — Sur Mjölk.

Kefir är en genom jäsning af komjölk framställd produkt. På grund af sitt höga värde som närings- och dietiskt medel har denna dryck ådragit sig vetenskapsmäns och läkares stora intresse. I Europa är Kefir sedan länge bekant, men man drar sig för den besvärliga beredningen af kefirkorn. Genom att använda Trainers kefirtabletter, som äro framställda af friska kefirkorn, undgås alla svårigheter. Trainers kefirtabl. fås på hvarje apotek eller direkt från undertecknad. Efterse namnet Trainer å hvarje ask, som åtföljes af bruksanvisning och prospekt från mig, och tillsakavisa efterapningar. Närmare upplysningar från Apotekare Victor Karlin, Stockholm C. a.

Fastän 40 år ser lilla tant verkligen ut att vara endast 20, men så dricker hon ju också endast Laurenti Komet Cacao. Den har en underbar verkan. styrker ofantligt, håller blodet i rätta temperaturen, skyddar därigenom mot förkylningar, förnyar och föryngrar hela kroppen. Har dessutom den härligaste smak. Kostar 45 öre pr hektopaket, åtgår endast för c:a 2 öre till en kopp.

af triumf i hennes ton — »skulle han väl knappast ha bedt att få komma hit, om han inte önskat lära känna oss. Och det ser nästan ut som om han beundrade oss. Mamma och Marianne tro det i alla händelser.»

Klas Edvard flyttade sig närmare stranden och skrattade tyst för sig själf. Han kände väl till sin ärelystna mors önskan att gifta bort sina döttrar med rika män, hennes föresats att skaffa rikedom genom deras börd och skönhet, men deras lugna sätt att finna sig i saken upphörde aldrig att hos honom väcka en halft föraktfull, halft undrande förvåning.

(Forts.)

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta numners dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 26. Undrar om någon af Iduns läsarinnor ville lämna upplysning om hvar handbroderade hålsömskragar och manschetter lämpligast försäljas, eller lämna adress till någon sådan affär. Undrar också hvar tapisseri- eller broderiarbeten lämnas ut till landsorten.
Brodös.

N:r 27. Vill någon gifva mig uppgift på några lättare noter och enkla sånger med ackompanjemang. Har spelat ut »Hemmets» 1:sta pianoskola och vill nu försöka litet på egen hand.
Vinterny.

N:r 28. Jag är för närvarande anställd som barnsköterska, men som min högsta önskan är att få bli sjuksköterska bedes godhetsfullt någon af Iduns läsarinnor underrätta mig om något sjukhem eller sanatorium där man mot minsta ersättning, kan få utbilda sig till kallet. Har bara folkskolebildning och är medellös, men stark, glad och arbetsam. Ingen vore tacksammare för svar än
Siv. 23 år.

N:r 29. Finnes något gemensamt platsanskaffnings- och annonsorgan för Sveriges restauratörer?
Minfru.

N:r 30. Är det någon som lidit af blodbrist och blifvit botad? Hur är symptomen? Har man något ondt eller känner man sig sjuk och svag? Är järnpiller bra? Jag har i 3 års tid gått till en läkare och blifvit ordinerad järnpiller som jag tagit in med några månaders uppehåll. Men jag tycker det blir för dyrt när han tager 3 kr. för endast en sats. Hvem vet råd?
Fru Anna.

Nr: 31. Ovan vid konvenansens fordringar frågar jag nu Iduns medlidsamma läsarinnor, huru jag skall få något umgänge i trakten dit min man och jag nyligen ha flyttat. Kan man resa på visit till hvem man vill utan att t. ex. fruarna ha träffats förut? Tar man af kappa och handskar under visiten och huru länge bör den räcka? Är det comme il faut att bjuda någon slags traktering, när man mottager visit på landet? Finns det i världen någon bok där man kan få upplysning i dessa ämnen?
Småländsk herrgårdsfru.

N:r 32. Sjuttonårig flicka, som genomgått folkskola och önskar bli lärarinna, ville gärna veta kompetensfordringarna för inträde vid småskolelärarinneseminarium samt hur och hvar man utan för stora kostnader kan nå detta mål — att bli lärarinna vid någon småskola.
Edith.

N:r 33. Finnes ej Fredrika Bremers böcker att tillgå numera? Jag har ej kunnat erhålla någon af dem i bokhandeln. Helst ville jag ha »Grannarna» eller »Hemmet». Kan någon upplysa mig om hvar jag skall kunna få dem?
Gertie.

N:r 34. Hvad är att göra för allt mer och mer tilltagande fetma i ansiktet? Tacksam för svar är en för öfrigt
Slank flicka.

N:r 35. Finnes bland Iduns läsekrets någon som kan gifva mig ett förståndigt råd. Är en ensam kvinna i 50 års åldern som inte längre kan arbeta i sitt yrke (sjukvårdskallet) och inte har mycket att lefva af, dock ej alldeles meddelös. Hur finna någon passande verksamhet som kunde gifva litet inkomst?
Petra.

N:r 36. Hvar finns någon bok, med beskrifning öfver Upplands herregårdar, kyrkor och prästgårdar? Hvad kostar den?
Blanche.

N:r 37. Är det skadligt att ha mycket växter i sofrum? Stora växter i stora krukor? Kan det bidraga till sömnlöshet, som jag så ofta lider af?
Blanche.

N:r 38. Vill någon förståndig fru säga mig, hur jag skall förfara med mindre tvätt (linnen, lakan o. d.) i hemmet, för att få den hvit och fin? Blott brunnsvatten finnes att tillgå. Har ej råd att sända bort till tvätterska.
Blanche.

N:r 39. Finnes någon förståndig, godhjärtad person, som ville gifva ett godt råd åt tvenne makar (58—60 år)? Hafva utan eget förvållande blifvit utan sysselsättning och veta ej nu hvar vi skola bosätta oss och hvilken sysselsättning vore lönande börja med. Äga 10,000 kr. Hvilken plats vore billig och lämplig för t. ex. gårdsköp, öppnandet af en liten pappershandel, kaninskötsel el. d.? Om snart svar vore ingen mera tacksam än
»F. d. tjänsteman.»

N:r 40. Vore mycket tacksam om någon ville svara på dessa frågor. Då man blir bjuden äta en måltid hos någon bör man icke vika samman servetten innan man lägger ifrån sig den? När en gäst tackar. Hvad bör värdinnan säga då? Har hört uttrycken »tack» eller »var så god». Hvilket af dessa är rätt? Bör man aldrig tacka en besökande för det aflagda besöket?
Eva.

N:r 41. Om man vill slippa kaffe och té hvad är lämpligast att bjuda vid en visit i ett hem, där spirituosa ej förekommer. Månne Gravenstein?
Prenumerant 11.

N:r 42. Hvar utbildas barnmorskor? Och hvad fordras för att få deltaga i en kurs.
Landtflicka.

N:r 43. För att motarbeta frostfjärilns framfart i fruktträdgården förordas, bland **annat**, sprutning af träden. Hvilken tid på våren skall sådan sprutning ske, hvilken är den mest effektiva sprutvätskan, i huru stor mängd och huru ofta bör den användas?
Villaägare.

N:r 44. Vore tacksam få några upplysningar om Föreningen för Konsthandtverk. Hvilka äro fordringarna att blifva aktiv medlem, och hvad är årsafgiften? Kan man genom föreningen bli i tillfälle få afyttra arbeten?
Anna-Lisa.

N:r 45. Hvilka kunskaper fordras för att erhålla anställning som tidningsreferent? Finnes det någon skola, där man kan få utbilda sig därtill? Kan tyska och engelska språken samt stenografi. Är det mycket svårt för en kvinna att erhålla en dylik anställning. Tacksam för svar vore
Kajsa.

N:r 46. Tacksam för recept till några ej allt för dyra puddingar!
Nita.

N:r 47. Till Iduns läsarinnor! Finns någon ibland eder tusentals kvinnor, hvilka läsa Idun, som kan gifva en styfmoder ett råd. Jag har nu varit styfmoder i 17 år, tänkt år från år: det blir bättre, när förståndet växer till kommer tacksamhetskänslan hos det barn som jag haft under mina händer. Men ej en tanke på förståelse utan ständigt öfverlägsenhet, aldrig fins ett fel hos denna styfdotter, men alltid hos mig. Det sägs. blir det styfmoder blir det styffader, men här hålla dessa ihop, det är inga uppträden eller gräl, men andan som finns plågar min själ. Det är ju en sak som aldrig kan gå, men jag skulle vilja säga till alla unga kvinnor: gift eder aldrig med en man som har barn förut, där ni skall träda i moders ställe. Kan ni inte själf taga herraväldet, blir ni själf den som blir nedstukad. Om dessa rader når någon som är i samma belägenhet, ja den kan gifva mig ett råd, ingen annan kan sätta sig in uti hurudant mitt förhållande är. Mitt hjärta svider ibland, men det är att taga nya tag för en tid igen. Svar till
Bedröfvad styfmoder.

N:r 48. Hvilka förkunskaper äro erforderliga för att blifva skolköksläraringa? Är en kurs nog? Och i så fall i hvilken fackskola utbildas man bäst? Har förut genomgått halfårig hushållskurs.
Hurtig skånska.

N:r 49. Vore tacksam om någon af Iduns ärade läsarinnor kunde gifva mig anvisning å ett verksamt och i alla fall oskadligt medel mot röd näsa. Har förmodligen förkylt den, enär den blir röd så snart jag kommer ut i kalla luften.
Prenumerant.

N:r 50. Kan någon upplysa hvilket hårfärgningsmedel som är bäst för att efter några gångers användning få hvitt hår svart, cendré eller brunaktigt. Tacksam för svar till
Gina.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Sigrid. Verserna oanvändbara. »Lyckan» tyder dock på en viss förmåga af poetisk stämning.

Selma Grell. Vi kunna ej stå till tjänst med förevigandet af edert alster och ej heller ge er några förhoppningar för framtiden. Vi måste vara grymma.

Agnita. Manuskriptet är i godt förvar på Idun, men som ni torde kunna förstå, lämpar det sig ej för oss, hur intressant det annars kan vara.

Rire har trott sig i ord kunna måla tillkomsten af en Zorn-tafla. Förmodligen har färgen och terpentinlukten sagit författaren åt hufvudet, ty versen förråder en skaldeyra, som ej hör till de alldeles vanliga. Ett par citat följa här.

Mästarn snurrar om på klacken.
Aj, för katten!
Sitt stilla, stilla riktigt stilla.
Kopparplåt och nål och vatten
att släcka törsten. — Det var inte illa.
Vacker ställning man minnsann
ej befaller fram.

»Som ett urdjur Du ser ut vild och präktig.»
»Urdjur — usch!»
»Men var nu dräglig.
Uscha ej.
Var glad åt liknelsen jag ger dig,
ty, du säkert vet,
att himmelsvid är skillnaden på urdjur och öfverkultiveradt kräk.»

Leende och glad och ung.
Poserande för konstens kung.
Naken, utan andra smycken,
än friskt lefnadsmod i blicken.
Så i kvällens tysta timma,
blef hon skapad Zorns vildinna.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

O. L. Insänd 15 öre i frimärken, så sändes numret i korsband.

Gynna svensk industri! Köp svenska varor!

Det är ett faktum att "Den lille Muraren" med hvarje år vinner insteg i allt flera hem. Den gör detta därför att den är oförstörbar och en leksak som barn ej tröttna på. Den bör finnas i **alla** svenska hem, ty den är äfven en uppfostrande leksak. Hittills äro tillverkade öfver en och en half million klossar till denna låda; under 1910 en half million. — Modellasken "Wazin" är enl. auktoriteter lika förträfflig för skolor och hem.

Gif såsom födelse- och namnsdagspresent dessa lärorika svenska leksaker åt Ed a barn till tidsfördrif, nytta och nöje. — Finnes hos alla leksakshandl.

"Wazin" i lös vikt af yppersta kvalité i hvarje önskad färg för tekn. och andra skolor à kr. 2.50 pr kilo hos kem. handl. eller från fabriken.

Under innevarande skoltermin

lämnas nedanstående förmåner för att öfvertyga om "Den lille Muraren's" och "Wazin's" lämplighet äfven under skoltid, ej blott till julen. samt för att gifva äfven å aflägsnaste orter boende tillfälle att gifva sina barn dessa tidsenliga, nyttiga leksaker.

Med hvarje byggl. à 15 kr. (1,000 klossar) följer gratis en ask "Wazin" à kr. 2.50,
" " " " 5 " (224 ") " " " " " " 1.50,
" " " " 3 " (124 ") " " " " " " 1.—,
allt innehållande vederbörl. planscher, ill. broschyr etc. På begäran erhålles motsvarande "Skulptur-Wazin" (hård massa, som arbetas med knif) i stället för "Modeller-Wazin".

Order för 5 kr. exp. omg. fraktfritt äfven till aflägsnaste orter inom Sverige.

Återförsäljare erbjudas jämte vanliga betingelser samma förmåner under nämnda tid.

Fabriken Pilen, Asarum B.

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga ***Linneuppsättningar*** för bosättningar och brudutstyrslar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Villa Hults Hushållsskola,

belägen vid ***Kurorten Kneippbaden*** är sedan hösten 1910 utvidgad till en Kvinnlig Utbildningsskola i ämnen som närmast afse unga flickors utbildning för hemmet och lärarinnekallet. Elever få genomgå ***Husmoderskurs, Samaritkurs, Kurs i barnavård,*** samt utbilda sig till lärarinnor i ***Huslig ekonomi*** o. ***Kvinnlig slöjd.*** Dessutom meddelas undervisning i valfria ämnen såsom ***konversation*** i lefvande ***språk*** af inföddа lärarinnor. ***Sång, Musik, Målning, Modellering, Konstindustriella*** arbeten såsom ***Gyllenläder, Läderplastik, Träskärning, Väfnad*** samt ***Kläd-*** och ***Linnesömnad, Moderna handarbeten, Gymnastik*** och ***Ridning.*** Gediген undervisning. Eleverna bo inom skolan. Referenser af framstående personer. Nästa kurs börjar d 16 jan. och fortgår 3 och 5 månader. Elever mottages under hela jan. och febr. mån. Priset billigt. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Utförligt prosp. mot porto samt förfrågn. besvaras af föreståndarinnan ***Fröken Ella Hult,*** adr. ***Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden.*** Tel. 758.

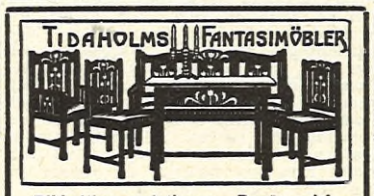

Rikhaltiga variationer Begär prisk
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör
Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 27 STOCKHOLM

Fjällsanatorium för bröstsjuka.
Mörsils Sanatorium.

Öppet året om. **Första klass bord. Ren stärkande fjälluft.** Lätta kommunikationer.

Öfverläkare dr T. Horney. Rikstel. 15. Post- och telegrafadress: Sanatoriet. Rikstel 7. Prospekt på begäran.

OBS.! Dr Pfannenstills ozoninandningsmetod för behandling af struptuberkulos och Forlaninis kväfgasmetod för behandling af lungtuberkulos pröfvas.

ORD OCH BILD

FÖRSTA HÄFTET af TJUGONDE ÅRGÅNGEN
har utkommit och innehåller:

SVANTE ARRHENIUS. MIN DOTTER ELLEN. Oljemålningar af Richard Bergh (planscher).
OSCAR II. Den siste unionskonungen. Af Hj. Haralds. Med 1 bild.
HVAD ÄR VINTERGATAN? Af Karl Bohlin. Med 11 bilder.
FYRA BOSTÄDER AF RAGNAR ÖSTBERG. Med 25 bilder.
UPPFÖR FJÄLLET. FJÄLLBÄCKEN VÄGEN. Ur en cykel fjällsånger af Karl Erik Forsslund.
JAPANSK KONST. Af Carl G. Laurin. Med 21 bilder
DOLOROSA. Dikt af Hugo Gyllander.
UPPVAKNANDET. Novell af Hildur Brettner.
TULPANEN PÅ BAKGÅRDEN. Dikt af Bertel Gripenberg.
PAUL HEYSE. Af Olof Rabenius. Med 7 bilder.

ORD OCH BILD

åtnjuter medverkan af våra mest framstående skriftställare och konstnärer.

Pris för helt år (12 rikt illustrerade häften i elegant tryck) 12 kronor.

Prenumeration mottages å posten, i bokhandeln samt å tidskriftens expedition (Regeringsg. 75 B, Stockholm).

DIALON

Tusentals Professorer och Läkare rekommendera **DIALON** såsom det verksammaste och angenämaste **inströuder för såväl små barn som vuxna;** mot stark utdunstning, skoskaf, inflammation och rodnad i huden, vid brännsår, hudklåda, liggsår och talrika hudsjukdomar. — — Finnes å alla apotek.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKOTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen, Regeringsgatan 113, ing. E. Expeditionstid kl. 1—3 e. m. Rikstel. 4047. Personlig inställelse. Betyg böra medhafvas.

HUSHÅLLERSKA eller husmamsell önskas till den 1 maj i disponentfamilj i Norrland. Den sökande bör vara skicklig i fin och enkel matlagning, bakning och dyl. samt kunna förete goda betyg från fina platser. Svar med rekom., foto. och löneanspråk under adr. »Maj 1911», Iduns exp.

FÖR verkligt anspråkslös flicka eller änka, högst 40 år, som ensam utan tjänarinna kan sköta ett landthushåll åt en 60-årig änkeman finnes plats nu genast. Korrespondens under adr »Vid Saltsjön», Nyköping p. r.

EN enkel, anspråkslös, verkligt barnkär, bättre flicka, får genast plats som barnfröken å mindre hotell för 2 friska barn om 2 och 3 år. Ålder, lönepret. m. m. snarast till Fru Esther Svahnström, Kristinehamn.

I ett enkelt landtmannahem i Västergötland, önskas en anspråkslös flicka, van att undervisa barn uti läsning, språk, musik och handarb. Svar med foto. och afskrift af betyg samt löneanspråk till »Skogsbygd», Skövde p. r.

FLICKA om 25 år, kunnig i matlagn. samt bakn. erh. stadigv. plats hos ämbetsmannafam. i större stad. Jungfru finnes. Lön efter öfverenskom. Svar med rek., foto. och läkareintyg und. adr. »C.», Iduns exp., Sthlm.

PÅ mindre egendom i naturskön liflig trakt i södra Västergötland, finnes plats nu genast för en enkel bildad, bättre flicka, att mot fritt vivre vara husmodern behjälplig med alla inom ett hem förefallande göromål. Någon kunnighet i matlagning samt sömnad önskvärd, dock ej nödvändig. Svar jämte foto. och ref. sändes under adr. »Familjemedlem», Box 3, Strömsfors.

SOM sällskap och hjälp i hushållet, önskas ung flicka mellan 22—25 år, intresserad af handarbete och sömnad. Lön 20 kr. Svar till »Sällskap», Iduns exp.

UNG, bildad, anspråks.ös, något musikalisk flicka af god familj (önskvärdt: talande ett lefvande språk) önskas som sällskap och hjälp i liten familj på landet om sommaren, i Sthlm om vintern. Svar med ref., ålder, vistelseort m. m. (önskligt foto., som genast återsändes) till »Godt hem», Sthlms Dagblad, Vasagatan 9.

A egendom, närheten af Stockholm, får bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning plats som sällskap och hjälp. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

PROPER ensamjungfru erhåller plats i Södertelge. Fordringar: kunskap i enklare matlagning, servering samt i öfrigt allt som till ett hushåll hörer. Svar med löneanspråk, foto., betygsafskrifter samt läkareintyg hvilka återsändas till »2 personers hushåll», Södertelje p. r.

ETT mede.åldrs fruntimmer kunnig i i matlagning och öfriga hushållsgöromål erhåller god plats hos barnlös familj. Hjälp till de gröfsta sysslorna finnes. Svar till Fru Emma Levin, Apoteket, Ramnäs.

EN ordentlig och plikttrogen flicka som kan och vill sköta hemmet för 3 ungdomar, 20, 17, 15 år, under husmoderns dagliga frånvaro får plats i trefligt landtligt hem. Svar till »Ett hem Z.» Malmö p. r.

HUSHALLSVAN flicka får plats som familjemedlem i trefligt hem. Norra Inackorderingsbyrån, Malmskilnadsgat. 27, Stockholm.

Tekniskt biträde.

För energisk flicka med god handstil och god fattningsförmåga finnes plats som tekniskt biträde å Apoteket i Hessleholm.

Den förenade Öfversköterske- och Husmodersplatsen

vid Folkare och Garpenbergs nya Tuberkuloshem i Skuggbo, ca 3 km. från Krylbo, tillträdes den 15 nästk. aug. Det härligt belägna sanatoriet, afsedt för 25—28 patienter, är i alla afseenden modernt inredt. Ansökningar med egenhändigt skrifven lefnadsbeskrifning, kunskaps-, frejde-, friskbetyg, rekom., foto. och uppgift om löneanspråk emottagas före 1 nästk. mars under adress Folkare o. Garpenbergs Tuberkuloskomité, Avesta. Endast förstklassiga, i alla afseenden fullt kompetenta sökande med bestämdt, men väniigt sätt göre sig besvär.

Sköterskeplats vid Allm. Barnhuset.

Plats som afdelningssköterska vid dibarnsafdelningen blir ledig att tillträda den 1 april. Lön kr. 500 pr år med två ålderstillägg jämte fritt vivre. Egenhändigt skrifna ansökningar jämte betygsafskrifter, ställda till Öfverläkaren, kunna inlämnas före den 15 febr. till amsalsföreståndersknn, fröken Maria Sundberg, adr. Allm. Barnhuset, Stockholm.

En kvinnlig gymnast

ej under 20 år, villig gå frun tillhanda får genast plats i godt hem. Svar »Kalmar 1911», Iduns exp.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor,
Stockholm.

Ledig tjänst.

Befattningen som tvättföreståndarinna vid Kristinehamns hospital blir ledig att tillträda den 24 nästkom. april. Lön 400 kr. jämte bostad med möbler och sängkläder, värme, lyse, tvätt och kost samt 125 kr. i kostförbättringspengar. Ansökan åtföljd af en kortare lefnadsbeskrifning, präst- och läkarebetyg samt betyg utvisande kompetens för platsens skötande ingifves inom febr. månad till Öfverläkaren.

Föreståndarinneplatsen

vid vår tvättinrättning är ledig till ansökan. Betyg, rekom. och foto. jämte uppgift om ålder och löneanspråk insändes genast till Åtvidabergs Tvättinrättning, Åtvidaberg.

Husmodersplatsen

vid Västerviks lasarett kungöres härmed till ansökan ledig. Sökande, som helst bör vara sjuksköterska må insända sin ansökan jämte foto. och betygsafskrifter senast den 10:de febr. till lasarettssysslomannen.

Lön 600 kr. pr år.

Baderske-tjänsten

vid Flottans sjukhus i Karlskrona är ledig. Lönevillkor: kr. 1:50 pr dag, fri bostad och tvätt. Reflekterande härå, som böra vara omkr. 30 år, kunna inlämna sina af ålders-, frejd- och tjänstebetyg samt läkarebetyg om god hälsa och tillräckliga kroppskrafter åtföljda ansökningar före d. 1 nästa Mars till Sjukhusintendenten därstädes.

Föregående tjänstgöring vid sjukhus önskvärd.

Plats som föreståndarinna

vid Kristianstads fattigvårdsinrättning är ledig den 24 inst. april.

De hufvudsakligaste åliggandena för platsens innehafvare äro, att öfvervaka och ansvara för matlagningen samt att leda de kvinnliga hjonens arbeten, hvarför fordras dels kunskap i enklare matlagning och dels att kunna bemöta underlydande på ett lugnt, bestämdt och humant sätt. Lön 400 kr. kontant jämte fri kost, bostad, eldbrand och lyse. Platsen tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägningsskyldighet.

Ansökningar, åtföljda af frejdebetyg, tjänstebetyg och rekommendationer, emottagas å fattigvårdskontoret till och med den 5 inst. febr.

Kristianstad i jan. 1911.

PLATSSOKANDE

UNG, anspråkslös flicka önskar plats i finare familj. Villig deltaga i förekommande göromål. Vid lön fästes intet afseende. Familjemedlem. Svar till »22», Molkom.

FÖRLOFVAD, enkel flicka önskar mot fritt vivre komma i familj för att lära ett hems skötande. Något kunnig i hushållsbestyr. Svar till »L. L. Familjemedlem», Iduns exp.

EN tjugoårig flicka med goda betyg och rekom. och som genomgått hushållsskola, önskar plats i god familj, helst på landet, där tillfälle gifves att få deltaga i alla i ett hem förekommande göromål, samt där jungfru finnes. Svar torde benäget sändas till »S. L.», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

FÖRLOFVAD flicka önskar komma på större gård för att grundligt lära sig hvad som hör till ett hushåll. Svar med prisuppgift till »A. A.», Iduns exp.

UNG, musikalisk flicka af godt föräldrahem önskar plats i närheten af Stockholm som sällskap och hjälp. Vill anses som familjemedlem. Svar till Agnes Gustafsson, Scheeleg. 8, Sthlm.

I familj önskar ung flicka från godt hem plats att vara behjälplig med allt som inom ett hem förekommer eller sköta barn. Svar till »Ordentlig», Köping p. r.

ANSPRÅKSLÖS, bättre 19 års flicka önskar plats i vänligt hem, att deltaga i alla förekommande husliga sysslor och anses som familjemedlem, helst där jungfru finnes. Svar till »Småländska», adr. Fliseryd.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS sökes hos ensam herre eller änkeman af bättre flicka som genomgått husmoderskurs. Är kunnig att på egen hand sköta ett hem. Goda betyg finnes. Svar till »Plikttrogen», pr Mullsjö.

GOD plats önskas nu genast eller senare af en 29-årig landtbrukaredotter, kunnig i enklare matlagning, handarbeten o. d., hälst att på egen hand sköta mindre hushåll, skolhushåll e. d. Svar emotses tacksamt till »Maja», Hallsberg p. r.

LANDTBRUKAREDOTTER önskar plats i godt hem på landet som husmoderns hjälp och sällskap. Är van vid alla inom ett större landthushåll förekommande göromål. Genomgått folkhögsko.a samt Nya Hushållsskolan, Stockholm. Svar till »25 år», Västerås p. r.

FLICKA som genomgått hushållsskola önskar under bildad och erfaren husmoders ledning erhålla utbildning i alla till skötande af ett hushåll erforderliga göromål. Helst i större landsortstad. Svar emotses tacksamt snarast möjligt till »God hjälp», Iduns exp.

UNG flicka önskar plats som sällskap och hjälp i familj där jungfru finnes. Kunnig i hushållsgöromål samt enklare sömnad, är villig att deltaga i skrifgöromål om så önskas. Vid lönen fästes ej så stort afseende. Svar till »God hjälp S. H.», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE flicka som genomgått praktisk hush.-skola samt haft platser såväl i präst- som tjänstemannafamilj i stad och på landet önskar plats nu genast helst på gods eller herrgård. Finfina betyg och ref. Svar till »20 år», Hvetlanda p. r.

ANSPRÅKSLÖS flicka önskar plats i familj som husmoders hjälp och sällskap. Har genomgått hushållsskola. Är äfven villig biträda vid skrifgöromål. Svar till »E. 22», Eskilstuna p. r.

HUSFÖRESTÅNDARINNA. Plats som husföreståndarinna i väl ordnadt hem sökes af i sitt fack fullt kompetent medelålders dam. Bästa rek. Svar till »N. N.», Falkenberg p. r.

UNG musikalisk flicka önskar plats i bättre familj att gå frun till handa, där jungfru finnes. Önskar anses som familjemedlem. Svar till »18 år», Box 20, Wara.

PLATS önskas som husmoder på sjukhem eller dylikt. Nu eller hösten. Har i flera år ledt större hushåll. Är äfven fullt kunnig i konstväfnad. Goda rek. Svar till »A. L.», Eslöf p. r.

17-ÅRIG SKÅNSK FLICKA önskar plats att gå frun till handa. Är något kunnig i sömnad och är villig deltaga i förefallande göromål. Önskar anses som familjemedlem. Tacksamt emotses svar till »E. N. 1911», A.-B. S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

PLATS i godt hem som husmoderns verkliga hjälp sökes af bildad flicka, hushållsvan, kunnig i matlagn., bakn. o. s. v. Goda betyg. Svar »Enkel—Arbetsam», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

BILDAD musik. flicka önskar vistas några mån. i godt och vänligt hem på landet, där hushåll kan få läras, mot att vara till hjälp med hvarjehanda och betala något. Svar till »Praktisk», Lyckorna.

PLATS såsom värdinna och uppfostrarinna i hem där barn finnas eller som sällskap och hjälp sökes af bildad dam. Svar till »32 år», Strömsbro p. r.

EN flicka, kunnig i enklare och finare matlagning, handarbeten och andra i ett hem förekom. göromål önskar plats som hushållerska hos ungherre eller i mindre familj. Svar till »Småländska», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE flicka, van vid husliga göromål, önskar plats i familj i Stockholm som hjälp och sällskap. Svar till »X.», adr. Fliseryd.

UNG bildad flicka som genomgått hushållsskola önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Svar till »E. H.», Iduns exp. f. v. b.

26-ÅRS flicka önskar plats omkr. 15 februari i familj som hjälp vid vården af barn, är van vid sömnad och villig deltaga i hvad som inom hemmet förekommer. Tacksam om svar till »M.», Lerum.

Lärarinna.

undervisningsvan i vanl. skolämnen och språk söker plats. Goda betyg Svar till »S. S.», Jönköping p. r.

Husföreståndarinneplats

sökes af äldre dam. Mångårig vana att sköta bättre hem, kunnig i såväl finare som enklare matlagning. Ref. finnas. Tacksamt svar till »C. N.», Iduns exp.

Ung, elementarbildad, mycket musikalisk flicka

önskar plats som hjälp och sällskap. Svar till »Gladt humör», Iduns exp. f. v. b.

Bildad, musikalisk flicka

hushållsvan, önskar plats i hem på landet. Vidare genom Tjäders Byrå, Brunkebergstorg 12, Sthlm.

Lärarinna,

undervisar i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda rek. Svar »Barnvän», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

Kvinnlig gymnastikdirektör

önskar plats nu genast. Svar till Post Box. 12, Örebro.

NORRA Inack Byrån, ansk. värdinnor, lärarinnor, sjuksköterskor, sällskaps-, kontors-, affärs-, hushållsföreståndarinnor. Malmskillnadsgat. 27, Sthlm.

I trefligt hem i Dalarne emottages gäster. Godt bord. Pris kr. 3:50 pr dag. Ref. Tibble Pensionat, Leksand.

HUSHÅLLSELEVER mottagas å vackert och hälsosamt beläget hem. Praktisk undervisning i matlagning m. m. Inackorderingar emottagas äfven, pris 65 kr. pr månad. Svar till »Officersdotter», Malinshill, Alvesta.

FÖR ungdomar intresserade af sport samt för dem (ej bröstklena) som önska lugn och hvila, finnes rum på längre eller kortare tid. Intresserade göre förfrågningar till Margareta Eriksson, Myckelgård, adr. Mörsil.

CELLE- Hannover. Töchterpens. M. Claudi — f. In- u. Ausländ. Gegr. 1886. Ausbild. in Wissensch., Sprach., Musik. Handarb. etc. Gute Ref. Gute Erfolge. Preis 1200 Mk p.a., ohne Er. Prosp. auf Wunsch.

ÄNGELSBERGS HVILOHEM, 3 tim. järnvägsresa fr. Sthlm. Högt soligt läge, omgifvet af barrskog, utsikt öfver Åmänningen. 3:50—4 kr pr dag, 100 kr. pr mån. Tuberkulösa och sinnessjuka mottagas ej. Ref. lämnas. Närmare upplysningar genom Fröken Bertha Andersson.

INACKORDERING, i skola, pension eller dyl., önskas för 15-årig flicka, i naturskön trakt, där skolundervisning samt språk och musikstudier samt i öfrigt allt som till en vårdad uppfostran hörer kan erhållas. Svar med alla nödiga upplysningar samt pris och ref. torde benäget sändas märkt »X. X. 15 år» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I vänligt, bildadt, barnlöst hem i Uppsala erhålles inack. Soliga rum. Pris 70. »Fru v. H.», Uppsala.

UNG bättre flicka önskar under husmoderns ledning deltaga i husliga göromål, helst i prästfamilj. Villig betala något. Svar med prisuppgift snarast till »Gurli», Gumælii Annonsb., Malmö.

HVAR FINNES ett vänligt, godt hem för en gammal dam som genom döden beröfvats sitt stöd? Svar till »Billig inackordering», Svenska Telegrambyrån, Sthlm.

HUSHÅLLSELEV. Ung flicka önskar komma till ett godt och fint hem för att lära matlagn. och andra inom ett hem förekommande göromål. Helst uppåt landet. Betalande. Svar till »Västgötska», Skene p. r.

KONFIRMANDER mottagas inst. sommar i prästgård å Västkusten nära Marstrand. Tillfälle till öfning i språk. S. J. Meuller, Rönnäng.

STILLA sinnessjuk, sinnesslö eller vanför person får god och trogen vård i privat hem. Ref. och upplysning genom Fru Ingeborg Bröms, Solbacken, Falun. Rt. 551.

PÅ vacker herrgård i norra Småland mottages några unga flickor som önska lära trädgårdsskötsel och konservering. Kurs börjar 20 april och fortgår till 20 okt. men elever mottagas äfven på kortare tid. Tillfälle deltaga i hönsskötsel. Degela, Frinnaryd.

INACKORDERING. För äldre eller yngre dam, på längre eller kortare tid, i godt och stilla hem i Södermanland. Daglig post och telefon. »Pris 50 kronor», Flodafors p. r.

HEM för sinnesslöa. I privat barnhem i naturskön trakt, kan ett par sinnesslöa barn, äfven fallandesjuka, erhålla god och kärleksfull vård. Sjuksköterska finnes. Svar till »Barnhemmet», Barkarby.

Sommarkonfirmander

mottagas under sex veckor (1 juli—13 aug.) i prästgård i Dalarne; rymlig och välbelägen i utmärkt vacker trakt invid sjö och ångbåtsbrygga (daglig förbindelse med Falun). Poststation. Badhus. Rikstel. Ref.: Fil. dr G. A Carlsson, Stureg. 38 (Östermalms förberedande elementarsko'a); Friherre R. Lagerheim, Karlavägen 38, Sthlm. Svar till Kyrkoherde V. Hellström, Runnvika.

Dresden A. Nürnberger Strasse 52.
Familien-Pensionat für junge Mädchen. Beste schwedische Referenzen.

Gossar och flickor

för hvilka — jämte landtvistelse — önskas elementarunderv. eller förbered. för realskolex., mottagas i goda hem vid Privata Realskolan, Kungsör. (Mycket goda ref.)

Landt- och Hvilohemmet

Arelid rekom. Vackert, trifsamt, billigt. Adr. Anten, Riks Anten 2 B.

Sjukvård i hemmet.

Undertecknads sjukvårdskurs för husmödrar och unga flickor i hemmen börjar den 1 mars. Anmälningar helst före den 15 febr. Närmare genom prospekt. Riks. 6898. Allm. 8211. Tunnelgatan 25, Stockholm. Sally Peterson, sjuksköterska.

ROM.

Nordisk Pension, Via Emilia 25. Elsi Råbergh.

På landet

i vacker, frisk trakt i Stockholms närhet mottagas i godt ordningsfullt hem 3 à 4 unga flickor för att under erfaren husmoders ledning lära sköta ett hem med allt hvad därtill hörer, såsom uppköp och beräkning, matlagning, bakning, städning, tvätt, linnesömnad och lagningar m. m. Fina rek. lämnas. Pris 100 kr. pr månad. Svar till »Hem ej skola», Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Javol det bästa för härets vård Javolisera Eder i här

Javol förhindrar mjällbildning, underlättar friseringen, skonar och styrker håret och användes därför af flera hundra tusen familjer. Millioner flaskor Javol säljas årligen. Javol fås öfverallt — med eller utan fett — i flaskor å Kr. 5,50, 3,00 2,00.

JAVOL - Shampoingpulver
:: 15 öre pr paket. ::
Hufvudnederlag: M. Zadig, Malmö

Lidingö Privatsanatorium för lungsjuka.

Från Stureplan 20 min. med spårvagn o. färja. Härligt läge. Modern inredning. Fö stk assigt kök. Plats for 17 patienter. Inneh. Fröken Sigrid Gustafson. Postadr. Lidingö. R. T. Lidingö 244. A. T. Lidingö 134.

Prospekt på begäran.

Referenser: Profe-sor J. Wærn, Dr B. Buhre, Dr N Arnoldson.

Ferrin

Bästa järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrifves af många läkare.

Apoteket Lejonet, Malmö.

Finnes äfven i form af

Tabletter.

Fås på apoteken.

absolut ren!

Af kraftiga Cacaobönor
därför stark arom!
Varnas förefterapning af påse och etikett!

Annonsera i Idun!

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik

Begär prospekt! Stockholm. Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i massage

och sjukgymnastik (sommarkurs) börjar vid professor **G. Unmans** institut, Brunkebergsgatan 9, Stockholm, d. 15 Mars. Begär prospekt

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 10 Sept.

Prospekt gen ***kapten J. Thulin. LUND.***

Oatine är idealet af en ren, snöhvit o. varaktig **Crème.** Oatine aflägsnar reformar o. hudrodnad och rensar porerna från smuts. Vid rationellt bruk blir huden klar och vacker. Oatine puder, tvål o. balsam. Tillbakavisa dåliga efterapningar och mottag endast **Oatine** i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London. Oatine finnes öfverallt samt hos **A. W. Nording,** Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 63, Sthlm.

Mélanogéne,

Oiquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i

Franska Parfymmagasinet,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Momentan. Bästa färgmedel för hår och skägg. Är för hälsan oskadligt. Verkan ögonblicklig. Fäller ej vid tvättning. Pris 5 kr. per sats.
Ziwertz Eftr., Göteborg.
Återförsäljare rabatt.

Mot grått hår.

Fullt tillförlitligt oskadligt medel som återställer grått hår till dess ursprungliga färg. Endast i **Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsg., Sthlm.**

Öfver hundratusen

Damer och Herrar använda med glänsande framgång vår patent.-apparat för luftmassage, ***enligt medic.-rådet prof. Bier's system för vetenskapl. hudvård. — Enklaste, naturl. o. oskadliga*** medel mot grådaskig, oren eller blek och vissen hy, rynkor, pormask, slappa drag o. insjunkna kinder. — Sändes diskret som brefpaket o. franko, om beloppet kr. 2.80 insänd. i postanvisning, eller mot efterkraf. Ifall ej till belåtenhet, återbet. pengarna. Önskas först prospekt, sändes detta franko i slutet bref. ***Zefyr-Magasinet,*** Afd. 9. ***Malmö.***

Ni skulle hafva kvar Eder hårväxt om Ni dagligen hade användt **EAU DE QUININE** från ***Ed. Pinaud,*** 18 Place **Vendôme, Paris.**

Akta Hårnät

bäst och billigast direkt från **Svenska Hårnätsimporten,** adr. **Stockholm Va.**
Stort prof mot 45 öre i frimärken

Thora Kulle, Lund,

mottager elever i konstväfnad. konstbroderi m. m. Begär prospekt!

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol ▪ Cokes ▪ Briketter

Allm. Telefon 868, 4735, 4736, 393. Rikstelefon 179, 6610.

Kurs i klädsömnad.

Elever mottagas dagligen kl. 11–5. Upplysn. i skolans lokal. Grefgatan. 57. Allm. tel. 22453. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran. **Selma Wahlgren.**

Tyringe Badanstalt & Sanatorium.

(Helsingborg – Hessleholms järnväg).

Fullständig fysikalisk-dietisk kurbehandling.
Specialité: Reumatiska åkommor samt nerv-, mag- och ämnesomsättningssjukdomar.
Högt och torrt läge i naturskön trakt af norra Skåne.
Öppet året om.
Läkare: **D:r O. Reimers.** Begär prospekt.
Post-, telegraf och järnvägsstation **Tyringe.**

EUCALYP

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. ***Garanteradt oskadligt.*** Attest härå är utfärdad af Herr D:r Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o Matrialaffärer. På platser där Eucalyp ännu icke finnes. till salu hänvände man sig till **Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.**

Lars Monténs

Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»
Finnes hos de flesta specerihandlare samt i min butik

N:r 29 S:t Paulsgatan.

Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Gu dmedalj** i Stockholm 1897.

Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm,
Norra Bantorget 22. A. T. 6629 R. T. 3191

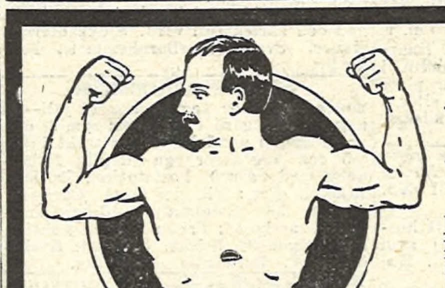

Blif en Man.

Naturen har ämnat Eder vara fysiskt fullständig Om något felas Eder, då är Ni icke hvad Ni borde vara. Det är i så fall Eder skyldighet att reparera följderna af skedda öfverträdelser och missbruk Bättre göra det nu än att vänta tills det blir för sent.

Om Ni lider af svaghet af något slag, varicocele, nervösa rubbningar eller af annan åkomma, som försvagar Eder vitalitet, då borde Ni läsa vår gratisbok, som omtalar, huru styrka och vigör å ervinnas. Denna bok är skrifven på ett tydligt språk och vackert illustrerad.

Depensera icke pengar på droger. hvilka endast tillfälligt stimulera Elektriciteten är naturens läkemedel, och "Ajax" batteriet är den bästa metod för dess applicering.

Vänta icke längre. Klipp ur denna kupong, fyll i Edert namn och och skicka den till oss genast, om Ni ej kan göra oss ett besök.

Se är resultaten:

Espö N:r 8. Espö den 17 jan 1909.

Jag skulle hafva meddelat mig förr, men jag skulle först pröfva om det var varaktig bot jag erhöll af Edert batteri, och det visar sig dess bättre så. **Jag har blifvit fullständigt bra** så att jag är Eder mycket tacksam.

H gaktningsfullt
(te kn) E. STRAND.

Svenska Elektriska Institutet,

Hamngatan 24. Afdelning 15. Stockholm.

Var god sänd mig Eder gratisbok.

Namn ....

Adress ....

Brunkebergs-Teatern.

Bästa programmen. Bästa lokalen.

Alltid och endast nyheter!

Öfvertyga Eder själf!

Berndorfer Ren-Nickel-Kokkärl

BERNDORF REIN-NICKEL

med vidstående fabriksmärke äga inga för hälsan skadliga egenskaper; äro de i längden billigaste kokkärlen; behöfva ej förtennas; angripas ej af soda; återköpas med kr. 4.50 per kg. Lager hos Bosättnings- och Järnaffärer. Priskuranter genom

Max Däumichen, Stockholm.

DAMER!

I anledning af den stora tillslutning mina kurser här rönt gifver ytterligare — på mångas begäran lärarinnan fröken Anna Andersson en af sina såväl af pressen som af hundratals elever rekommenderade kurser **tisdagen d. 7 febr. å Hotell Continental uti modern borddukning, beredning af finare sallader, kalla rätter, små varma stufningar. fina grön- och mellanrätter, kalla franska såser, lätta frukosträtter, extra fina smörgåsar, smöruppläggning, servietbrytning. blomsterutskärning** af rotsaker till garnering samt en hel del praktiska råd Intet medhafves. Endast 4 dagar. 2½ tim. pr dag. 12–½3 eller 8–½11. **Pris 6 kr.**

OBS!. En ny utförlig receptbok utgifven öfver kursen. Pris 1 kr. Lättlärdt! Intressant! Modernt! Anmälan till portieren personligen eller pr tel.

Vid Torshäll, Leksand,

börjar ny kurs för kvinnliga trädgårdselever den 1 april 1911 och pågår till den 1 nov. Prospekt på begäran. **Lillie Landgren, Märta Philip.**

Vid privat hem för sinnesslöa barns vård med utmärkt läge och hälsosam luft finnes platser lediga för 2 barn Moderata priser. Hemmet står under Medicinalstyrelsens kontroll och har till läkare doktor W. Lubr. Vidare meddelar föreståndarinnan **Fröken Maria Karlson, Majgården, Gnesta.** Rikstel 120.

Kurs i matlagning,

middags-, frukost- och supérätter, bakning och inläggningar, anordnas fr. 15 febr. för begränsadt antal unga damer 3 gånger i veckan (3 e. m. eller 2 e. m. och 1 fm.) å undertecknads husmodersskola, Karlavägen 1 A. Anmälningar snarast. *Elsa Philip, Stockholm, Karlavägen 1 A.* Tel. Öst. 1310.

Kurs i Klädsömnad
och Linnesömnad.

Lotten Dahlström.
Holländaregatan 6. Tel. Br. 209.
Prospekt på begäran.

Damer.

Världsfirma i Té

antager **sjuksköterskor, lärarinnor** och **andra damer** öfver **hela Sverige** som agenter eller för upptagande af order i familjer mot **oerhörd hög provision.** Téet är mycket lätt att sälja. Har man en gång smakat detta, kan man aldrig dricka något annat té, och kunna energiska damer **förtjäna** emellan 1,000 och 5,000 kr. pr år.

Begär genast prof och prospekt från ensamförsäljare i Skandinavien under märke "**Himalajaté**" Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning. Göteborg.

Nionde häftet

af **"Moster Emmas" väfbok,** antika, lättväfda mönster i fyra skaft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbeltyger bonader m. m. Erh mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma. Kneippbaden.

Handväfda Linneväfnader.

Duktyg o Servietter i damast o. dräll, **Handdukar** alla slag. **Linnelärfter, Näsdukar** m. m. köpes bäst och billigast från

Gestriklands Linnevatveri, Gefle,
(f. d Kungsäters Linneväfveri).
Priskurant gratis och franko

Praktisk undervisning för unga flickor

i matlagning. bakning, klädd- och linnesömnad, väfning, trädgårdsskötsel och blomsterodling å egendomen **Lilla Torp** invid Göteborg. Pris pr månad 75 kr. Närmare meddelar ***Fru Vega Fagerström, Lilla Torp, Göteborg.***

Vida berömdt

sedan många år är **Dicksons Té** för sin fina arom, sin utomordentliga dryghet och sitt billiga pris. Importeras utan mellanhänder från svensken Axel Dicksons plantager på Ceylon. Finnes der ej hos Eder handlande, så rekvirera direkt. Pris kr. 6, 5 och 4 pr kg., fraktfritt alla poststationer, när minst 2 kg köpes Prof gratis mot 10 öres porto. **Otto Rooth, Sibylleg. 16, Stockholm.**

För Engelska sjukan,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad som har 35 års praktik i Eng. sjukans behandling.

De mest framträdande symptomerna äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras blott mot dubbelt porto.

OBS.! Tusentals intyg finnas.

Hanna Bengtsson, Malmö.
Regementsgatan 82.

Mer och mer

öfvertygas den ärade allmänheten om att **Yvy-tvålen** är den förnämsta bland tvålar.

Yvy-tvålen säljes i hvarje välsorterad affär.

Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

Ung flicka (bosatt i Stockholm) kunnig i tyska och engelska språken, som nyss afslutat en kindergartenkurs i Margaretaskolan samt tillika gifvit lektioner i förberedande klasserna önskar några timmars daglig sysselsättning. Den sökande är villig gifva lektioner såväl i elevens som i sitt eget hem Referenser erhållas. Svar till "Kindergarten" und. adress S. Gumælii Annonsbyrå. Stockholm. f. v. b.

Utbjudes hyra.

I ovanligt naturskön trakt i Medelpad invid station en väl vinterbonad lägenhet på 3 rum och kök med i öfrigt rikliga utrymmen. belägen mot söder och väster. Stor söderveranda med härlig utsigt. I villan som har ett mycket tilltalande yttre bor för öfrigt endast platsens läkare. Svar till »Björkliden», adr. Stöde.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1911.